

B. Kočího knihovny

Právnícké a politické příručky

svazek 14.

Zákony a nařízení o úpravě náboženských poměrů

podle práva uherského, platného v ČSR.

Zpracovali:

JUC. Stan. Ilek,

hl. slůžný.

Dr. Mik. Herman,

slůžný.

1924.

Nakladatel B. Kočí, knihkupec v Praze I.,

Masarykovo nábřeží č. 14.

V KNIHOVNĚ
PRAKTICKÝCH A POLITICKÝCH
PŘÍRUČEK

dosud vyšlo:

1. Paukner: Daňové úlevy v době válečné. Za Kč 120.
2. Frypás: O právních poměrech dědi, poručencův a opatrovancův. Za Kč 490.
3. Tři projevy národa českého. (Rozebráno).
4. Morhart: Dokumenty našeho osvobození. Za Kč 9—.
5. Dejmek: Katechismus právní republikána. II. vyd. Za Kč 450.
6. Lavalley: Protestantism a katolicism ve svém poměru ke svobodě a blahobytu národů. Za Kč 450.
7. Nemo: Fapežství a národ český. Za Kč 5—.
8. Schebek: Z dějin sociální a pozemkové reformy. Za Kč 5—.
9. Novák: Výhody v plnění branné povinnosti. I. Teoretickým hlediskem. Za Kč 360.
10. Hřesky: Právo domovské a stát. občanství v republice československé. Za Kč 15—.
11. Novák: Výhody v plnění branné povinnosti. II. Výklad zákona a návrh pro zákonodárce. Za Kč 360.
12. Procházkva: Výklad živnostenského řádu. Kč 15—.
13. Uzel: Zákon o dani z obratu a dani přepychové. Za Kč 750.
14. Illek-Herman: Zákon a nařízení o úpravě náboženských poměrů. Za Kč 15—.

Objednávky vyřizuje každý knihkupec, zejména
nakladatelství B. Kočí, knihkupectví v Praze I.,
Masarykovo nábřeží číslo 14.

PŘÁVNICKÉ A POLITICKÉ PŘÍRUČKY
SVAZEK 14.

VEDE A VYDÁVÁ B. KOČÍ V PRAZE I.,
MASARYKOVO NÁBŘEŽÍ 14.

+

DIKTIKOVY
DOKUMENTY

Zákony a nařízení o úpravě náboženských poměrů

PP.

podle práva uherského, platného v ČSR.

X 13-E-72

ZPRACOVALI:

JUC. STAN. ILEK, Dr. MIK. HERMAN,
hl. slúžný. slúžný.

SEMI/011
Misl-práv.
PRAHA 1924
PRAHA
PRAHA
podpisní

PRAHA 1924.
NAKLADATEL B. KOČÍ, KNIHKUPEC V PRAZE,
MASARYKOVO NÁBŘEŽÍ 14.

ÚSTŘEDNÍ KNIHOVNA
PRÁVNICKÉ FAKULTY UJEP
STARÝ FOND
 Č. inv.: *0377P*

Koupil od *M. Karelson*
 Darem od _____
 v _____ za Kčs _____
 Inv. čís.: *33.776*
 Sign: _____

Sifedovská knihtiskárna akc. spol. v Praze.

PŘEDMLUVA.

Knižka tato obsahuje v hrubých rysech zákonné normy na území československé republiky (Slovensko a Podkarpatská Rus) dosud platného práva uherského, pokud se týkají poměru církve ke státu.

Z obsáhlé a nesnadno přístupné látky vybráno jednak nejdůležitější, jednak se stanoviska nynější státní správy nezbytné.

Z církevních zřízení jednotlivých náboženství převzat do spisku pouze statut židovské náboženské obce ortodoxní z toho důvodu, že dotyčná právní ustanovení většinou jsou velmi málo známa, ačkoliv jich praktický právník nutně potřebuje k posouzení sporů, vznikajících následkem nového náboženského hnutí mezi členy židovských náboženských obcí.

Československý zákon číslo 290/1920 o koblíně, rokovině a jiných povinnostech na Podkarpatské Rusi a Slovensku zmíněné zastaralé instituce, částečně upomínající na doby nevolnictví, zrušil; přece však spory o pohledávky z doby před zrušením koblíny a rokoviny atd. bude nezbytno řešiti podle dosud platných ustanovení práva uherského, pročež alespoň hlavní zásady právní sém byly podaty.

Přirozeně, že v důsledku změněných státoprávních poměrů nelze pustiti se zřetele nová zákonná ustanovení hlavně ústavní listiny (§ 106., 120.—125., 128. a 132.).

Snad přijde tato pomůcka vhod obzvláště těm, kteří se zajímají o příslušné normy hlavně se zřetelem na zamýšlenou odlokou církve od státu.

Použité zkratky:

- Z. čl. (zák. čl.) = zákonný článek (označení pro uherské zákony).
- M. Z. = matriční zákon, to jest zák. čl. XXXIII:1894 (český překlad v knihkupectví fy Belza v Hustě).
- M. I. = matriční instrukce, to jest č. uher. min. vn. 80.000/1906 (český překlad vydán Státní tiskárnou v Užhorodě.)
- Sň. I. = sňatkové instrukce, to jest uher. min. sprav. č. 20.000/1906. (Slovenský překlad dra Hally-Kaisera v Bratislavi: Manželské zákony.)

ZAKONNÝ ČLÁNEK XLIII. Z R. 1895.

O svobodném výkonu náboženství.

(Sankcionováno dne 22. listopadu roku 1895, vyhlášeno ve Sbírce zemských zákonů dne 26. listopadu roku 1895)*.

I. KAPITOLA.

Ustanovení všeobecná.

§ 1.

Každý může svobodně vyznávat i a následovat i kteroukoli víru a vyznání a na venek je projevovat i a vykonávat i v mezích zemských zákonů, jakož i požadavků veřejné mravnosti.

Nikomu nesmí býti překáženo ve výkonu obřadů vyznání, jež zákonům nebo veřejné mravnosti neodporují, anebo nesmí býti nucen konat i náboženské úkony, neshodující se s jeho vírou.

§ 2.

Způsobilost vykonávat i občanská a politická práva jest úplně nezávislá na víře.

§ 3.

Vyznání víry nebo církevní pravidla nemohou nikoho zprostiti od výkonu kterékoli zákonné povinnosti.

*) Nabyl platnosti 11. pros. r. 1895.

§ 4.

Církevních trestů nelze proti nikomu používat z té příčiny, že dotyčný učinil zadosť nějaké občanské povinnosti, nařízené zákonem, nebo že nevykonal nějaký čin, zákonem zapovězený, nebo že svobodně vykonává zákonem přiznaná občanská svoje práva.

§ 5.

Každý může vystoupiti z některé náboženské společnosti, nebo přistoupiti k některé náboženské společnosti za podmínek, stanovených v zákonech**).

§ 6.

Zákony a právní pravidla, týkající se církve katolické říms., řec. a arm. obřadu, evg. ref. a evg. augs. vyznání, řec.-vých. srbské a řec.-vých. rumunské, jakož i unitářské a jich vyznavačů, jakož i židů, zůstávají nezměněny.

II. KAPITOLA.

O náboženských společnostech, jež budou přístě zákonně uznány.

§ 7.

Ti státní občané, kteří si přejí ustaviti zákonem uznanou náboženskou společnost, jsou povinni:

1. Zajistiti zřízení a výdržování alespoň jedné náboženské obce, dále školní vyučování náboženství svých dětí, náležejících k jejich náboženské společnosti;

**) Viz § 23 tohoto zákona

2. předložiti ministru kultu a vyučování ke schválení organizační statut, obsahující všechna ustanovení, týkající se života náboženského.

Tento statut má zvláště obsahovati nařízení, týkající se dogmatických a morálních nauk, bohoslužby a ostatních náboženských obřadů, jakož i disciplinárních předpisů ohledně úředníků a jiných zaměstnanců.

§ 8.

Schválení jest odepřiti pouze tehdy:

1. Když náboženská společnost, jež se přeje ustaviti, vznikla by ve směru protistátním, nebo protinárodním;

2. když není splněna podmínka, obsažená v bodě 1 § 7;

3. když základy víry, učení, bohoslužby a jiné náboženské obřady nebo zamýšlené organisace:

a) byly by v rozporu s platnými předpisy nebo veřejnou mravností;

b) jsou s nějakou již stávající a zákonem recipovanou nebo uznanou náboženskou společností stejné, nebo se od nich liší pouze co do jazyka bohoslužby a církevní správy;

4. když by pojmenování náboženské společnosti, která se přeje ustaviti:

a) mělo charakter rasy nebo národnosti;

b) nebo by jim byly uraženy již recipované nebo zákonně uznané náboženské společnosti.

§ 9.

Po dosažení schválení organizačního statutu ustavená náboženská společnost — jakožto pod ochranou a vrchním dozorem státu stojící zákonně uznané veřejné náboženské společenstvo —

1. může svobodně vykonávat právo veřejné společné bohoslužby;

2. může mocí svého církevně autonomního práva ve svých náboženských a církevních záležitostech sama nařizovati, zvláště svoje církevním, vyučovacím, výchovným nebo dobročinným účelům sloužící nadace sama spravovati, shromažďovati jmění k úhradě svých církevních potřeb a k tomu účelu požadovati hmotné příspěvky od svých věřících;

3. může na svoje věřící způsobem, určeným ve schváleném organizačním statutu, nebo v pravidlech církevní obce, rozvrhovati církevní daň a jiná plnění, jež však mohou býti uplatňovány — s vyloučením administrativní cesty — pouze řádnou právní cestou;

4. může svými — na základě schválených disciplinárních předpisů k tomu oprávněnými — úřady vykonávati církevní kázeň nad svými vlastními věřícími, trestu na svobodě, tělesného trestu, nebo peněžní pokuty nesmí však býti použito jakožto trestu disciplinárního.

Oprávnění zákonem uznaných náboženských společností nabývatí nemovitého majetku je omezeno na nabývatí budov, jež mají býti používány jako modlitebny, vyučovací, výchovné a dobročinné ústavy, jako obytné budovy pro jich zaměstnance církev-

ní, nebo zaměstnance ústavů, na nabývatí k tomu potřebných pozemků a ploch, jež mají sloužiti za hřbitov.

(Poznámka: Dle výn. mín. spravedlnosti 29.103-1904 nemohou Nazareni nabývatí nemovitostí ani k účelům zřízení modlitebny.)

Listinu, vystavenou o nabytí nemovitosti, jest spolu s průkazem o určení reality předložiti prvému úředníku municipia, který listinu — jsou-li zachovány meze nabývací způsobilosti — opatří podací doložkou. Proti zamítavému rozhodnutí jest přípustna apelace k ministru kultu a vyučování.

Zápis vlastnictví k realitě do pozemkových knih může býti nařízen pouze na základě listiny, opatřené podací doložkou.

(Pozn. Ke zřízení církevních škol a kostelů nelze dle rozh. mín. obchodu čís. 71.667-1905 povolití expropriaci.)

§ 10.

Zákonem uznaná náboženská společnost vykonává ohledně zřizování, udržování a vedení škol, jakož i dětských zahrádek a dětských asylů ona práva a jest podrobena oněm ustanovením, jež obsahují školní zákony ohledně společenstev, udržujících školy, dětské zahrádky a dětské asyly.

§ 11.

Ustavení církevní obce jest ohlásiti prvému úředníku municipia.

Při této příležitosti jest předložiti též místní předpisy církevní obce, které mají bezpodmínečně proká-

zati místní hranice územního obvodu církevní obce a mají organisovati představenstvo církevní obce.

§ 12.

Členem dle předpisů ustavené církevní obce jest každý, kdo přináleží k dotyčné náboženské společnosti a bydlí na území dotyčné církevní obce.

Představenstvo církevní obce jest povinno pečovati o vedení v evidenci svých členů.

§ 13.

Duchovním a představeným církevní obce může býti pouze takový člen oné konfese, který jest (uherským) státním občanem a nachází se v plném držení občanských a politických práv, jehož mravní a státoobčanské chování nepodléhá žádným námitkám, a který svoji způsobilost nabyl v (Uhrách).

§ 14.

Osoba, oprávněná ustanoviti duchovního a představeného církevní obce, jest povinna vybraného jednotlivce ohlásiti prvému úředníku dotyčného municipia.

Tato vrchnost sdělí svoje případné námitky, skládající se na § 13., osobě oprávněné ustanoviti duchovního nebo představeného, a to písemným odůvodněným rozhodnutím. Proti tomuto rozhodnutí jest přípustno odvolání k ministrowi kultu a vyučování.

Když proti rozhodnutí nebylo podáno žádné odvolání, nebo ministr kultu a vyučování odvolání zamítne — nemůže dotyčný jednotlivec býti ustanoven

§ 15.

Když duchovní nebo představený církevní obce ztratí (uherské) státní občanství, nebo byl odsouzen pro státu nepřátelské, nebo jiné takové trestné jednání, jež pochází ze ziskuchtivosti, směřuje proti veřejné mravopočestnosti, nebo způsobilo veřejné pohoršení: jest jej jeho úřadu na nařízení ministra kultu a vyučování zprostiti.

Když duchovní nebo představený církevní obce dá najevo takové státu nepřátelské chování, jež by ukazovalo, že další jeho ponechání v úřadě bylo by nebezpečné pro zájmy státní, může ministr kultu a vyučování žádati o zproštění jej úřadu.

Když k tomu povolany zproštění nezařídí do náležitě doby, může ministr kultu a vyučování dotyčnou církevní obec prohlásiti za rozpuštěnou.

§ 16.

Když církev sestává s několika takových církevních obcí, jež se sdružují v jednotný církevní organismus, jest náboženská společnost povinna organisovati vyšší představenstvo, jež zastupuje církev eproti občanským úřadům.

Členy takového představenstva, případně zastupitelstva, jest též v případě osobních změn vždy oznámiti ministru kultu a vyučování ke schválení, a tento může schválení odmítnouti pro nedostatek náležitostí, vypočtených v § 13.

§ 17.

Vrchnost, stojící mimo svazek (uherského) státu a takovýtéž jednotlivec nemůže býti vrchní církevní

hlavou nebo protektorem náboženské společnosti, a žádná náboženská společnost nemůže státi v nějaké církevní závislosti na nějaké cizí vrchnosti, cizí náboženské společnosti, nebo cizozemském jednotlivci.

§ 18.

Náboženská společnost jest povinna od případu k případu ministru kultu a vyučování předložiti ke schválení každou ve schváleném organizačním statutu později provedenou změnu.

Když tato změna neodpovídá podmínkám, stanoveným v §§ 7 a 8, jest v rozporu s ustanovením § 4, nebo když církevní usnesení, modlitební či učebné knihy obsahují takové ustanovení nebo nauku, která by členům náboženské společnosti zapovídala plnění jich státoobčanských povinností, nebo by ukládala jednání, zákonem zapovězené, jest ministrem kultu a vyučování neprodleně odvolati prohlášení náboženské společnosti za zákonem uznanou.

§ 19.

Církevní generální shromáždění může se konati pouze veřejně. V církevním generálním shromáždění mohou býti projednávány pouze církevní, majetkové, vyučovací, výchovné a dobročinné záležitosti náboženské společnosti a záležitosti, povšechně náležející do oboru náboženského a mravního života. Náboženská společnost jest povinna svoje na generálním shromáždění učiněná usnesení pojatai do protokolu, a protokoly od případu k případu předložiti ministru kultu a vyučování, nebo jím označené občanské vrchnosti.

§ 20.

Kompetentní ministr má právo vykonávati vrchní dozor nad majetkem náboženských společností*), nad nadacemi**), jež při nich jsou a nad majetkovou správou, zvláště však dozírati na to, aby takovýto majetek a nadace nebyly odcizeny, ztenčeny, anebo špatnou správou nebyly ztraceny, a aby skutečně byly věnovány církevním a zákonem povoleným vyučovacím, výchovným, neb dobročinným účelům, jakož i aby nadací bylo používáno dle vůle zakladatelů.

*) Dle rozh. budapeštské tabule soudní ze 6. II. r. 1894, čís. 598, jest jedině biskup kompetentní zastupovati římsko-katolickou církevní obec před soudem v majetkových záležitostech.

Dle rozh. nejv. kasační stolice (odd. král. kurie před r. 1881) ze dne 7. IV. r. 1879, čís. 6761, dále rozh. kurie čís. 722/1885, zastupuje řecko-katolickou církev ve sporech majetkových — zvláště ohledně nemovitostí — jedině příslušný biskup, neb jeho náměstek, a několi církevní kurátor.

Řecko-východní církev zastupuje duchovní jen tehdy, když je současně předsedou církevní obce. (Rozh. seged. soud. tabule čís. 76/1896.)

K zastoupení církve reformované je oprávněn duchovní, neb v případě platné praxe duchovní společně s laickým kurátorem. (Rozh. seged. s. tab. č. 18-1896.)

**) Nadace považuje se za účinnou, jakmile vláda schválí nadační listinu. Nadace náboženské považují se za založené, když obsah nadační listiny jest schválen též biskupem.

Ministr kultu a vyučování má též právo dbáti o to, aby byla při výkonu církevní samosprávy zachována ustanovení zákona, a aby zůstávaly zachovány meze okruhu působnosti, určené schváleným organizačním statutem nebo statutem církevní obce.

§ 21.

Působnost ustanovení, obsažených v §§ 1—8, jakož i 19—21 zák. čl. LIII:1868 se rozšiřuje též na zákonem uznané náboženské společnosti s tou obměnou, že oznámení, zmíněné v § 3 citovaného zák. čl., má činití duchovní nebo představený dotyčné církevní obce, dále že uspokojování duchovních požadavků jednotlivců, nacházejících se v ústavech, jež zmíněny jsou v § 21, mohou obstarávat tyto konfese samy.

Zákonem uznané náboženské společnosti mohou pro svoje vlastní účely zřizovati zvláštní hřbitovy; a jich členové mohou býti bez překážky pohřbíváni na obecních hřbitovech.

KAPITOLA III.

Ustanovení různá a závěrečná.

§ 22.

Působnost nařízení, obsažených v §§ 1—8 zák. čl. LIII:1868 rozšiřuje se na všechny recipované náboženské společnosti.

(Poznámka: Přestup maďarského státního občana na víru židovskou jest dle rozh. min. vn. čís. 31.303-1896 neplatný, když se stal před nabytím platnosti tohoto zákona.)

§ 23.

O tom, kdo chce vystoupiti z nějaké recipované nebo zákonem uznané náboženské společnosti, nebo — stoje mimo ni — přeje si vstoupiti do některé z nich, používá se předpisů §§ 1—5 a 7 zák. čl. LIII:1868 s tou obměnou, že místo slova „přestup“ jest rozuměti „vystoupení“ případně „vstup“, dále že se vysvědčeními, zmíněnými v §§ 4 a 5 citovaného zákonného článku, jest prokázati před kompetentní správní vrchností první instance, kterážto uvědomí kompetentního duchovního nebo představenstvo oné církve, z níž si dotyčný přeje vystoupiti, případně do ní vstoupiti.

Zásady opuštěné církve nejsou pro osobu z ní vystoupivší v žádném směru závazny.

(Poznámka: Při přestupech nelze používati tohoto řu, nýbrž řu 1—8 zák. čl. LIII. z r. 1868. Viz výn. min. sprav. č. 19.205-1899. — Co do vzájemných přestupů katolíků různých ritů viz výn. min. vn. 61.054-1898.)

§ 24.

Ten, kdo vystoupí z nějaké recipované nebo uznané náboženské společnosti, je povinen zaplatiti oné církvi, ze které vystoupil, svoje církevní dluhy, splatné do doby jeho vystoupení.

§ 25.

Kdo vystoupil z nějaké recipované náboženské společnosti, jest tak dlouho, dokud se nepřipojí k nějaké recipované, nebo zákonem uznané náboženské společnosti:

a) povinen až do konce pátého kalendářního roku po vystoupení splatné řádné církevní příspěvky plniti oné církvi, ze které vystoupil, nesmí však ani v jediném z pěti let, následujících po vystoupení, býti zatížen větším příspěvkem, než jaký platiti byl povinen v roce svého vystoupení;

b) pokud vystoupivší by se strany obce nebyl zatížitelný školní přírůžkou, ustanovenou § 35 zák. č. XXXVIII:1868, činící až 5%, a v § 18 zák. č. XV:1891 vyznačenou, až 3% dosahující daňovou přírůžkou na dětské opatrovny buď proto, poněvadž v dotyčné obci není obecní škola, případně dětská opatrovna, nebo proto, že v obci nebyla rozvržena taková daňová přírůžka: jest vystupující povinen ročně zaplatiti do obecní pokladny řádný roční příspěvek ve prospěch školy neb dětské zahrádky, udržované konfesí, kterou opustil, kteréhožto příspěvku použije obec v prvé řadě ve prospěch obecné školy, zahrádky dětské, nebo asyly, které jí jsou udržovány nebo subvencionovány, v druhé řadě ku prospěchu jiné, v obci se nacházející obecné školy, dětské zahrádky nebo asyly;

c) vystupující jest konečně povinen rovněž do obecní pokladny zaplatiti ke školním nebo církevním účelům konfese, kterou opustil, zřízené, případně převzaté mimořádné, jednou provždy, nebo na čas znějící příspěvky, a to za onen čas, nebo až do výše onoho obnosu, po který a kterou je na sebe převzal. Obec odevzdá tyto příspěvky kompetentnímu orgánu náboženské společnosti, jež dotyčným byla opuštěna, avšak cestou pravoplatného vyrovnání, uzavřeného

s interesovanou náboženskou společností, může míti místo zproštění od příspěvků toho druhu.

Příspěvky, označené v bodech b) a c) tohoto paragrafu, mohou býti přiměřeně sniženy, když se změní majetkové poměry vystupujícího. Jak toto snížení, tak i stanovení částky příspěvků, nebo hodnoty příspěvků, náleží v malo- a veleobcích k úkolům hlav. slůžného, v městech s regulovaným magistrátem a v městech municipálních k úkolům městské rady. Strana nespokojená se stanovením, nebo snížením, může se odvolati ke správnímu výboru a od tohoto k soudu správnímu (k ministrowi kultu a vyučování).

§ 26.

Děti, jichž rodiče, nebo také pouze jeden rodič nenáleží k žádné přijaté nebo zákonem uznané náboženské společnosti, následují některé přijaté nebo zákonem uznané náboženství, a nutno je v něm vychováti. Dle toho jest ohledně náboženství takovýchto dětí použiti ustanovení zák. č. XXXII:1894 s odchylkami, obsaženými v následujících paragrafech 27—30.

§ 27.

Sňatek uzavírající mohou se dle § 1 zák. č. XXXII:1894 dohodnouti o tom, aby jejich děti vespolek jakéhokoliv jimi naznačeného, přijatého, nebo zákonem uznaného náboženství sledovaly, případně v něm byly vychovány.

Nedostává-li se takovéto dohody, jest rodič, nenáležící k žádné recipované, nebo zákonem uznané náboženské společnosti, oprávněn určití, ve kterém

recipovaném, nebo zákonem uznaném náboženství mají býti vychovány děti, náležející k jeho pohlaví.

Jestliže dotyčný rodič to nerozhodne, druhý rodič však náleží některé přijaté, nebo zákonem uznané náboženské společnosti, tehdy následují všechny děti náboženství posléze zmíněného rodiče, případně budou děti vychovávány v tomto náboženství.

Když žádný z rodičů nenáleží k některé přijaté, nebo zákonem uznané náboženské společnosti, rozhoduje místo rodiče, který se nerozhodne ohledně náboženství dítěte, náležejícího k jeho pohlaví, poručenká vrchnost po slyšení příbuzných.

Ve kterém náboženství jest vychovávat děti v případech, zmíněných v odstavci 2, 3 a 4 tohoto paragrafu, jest určití nejpozději do dosažení školou povinného věku.

§ 28.

Na manželství, při němž buď obě strany, nebo také pouze jedna strana nenáleží k žádnému z přijatých, nebo zákonem uznaných náboženství, pohlíží se jakožto na manželství smíšené.

U takovýchto stran později jest přípustna odchylka od dohody, zmíněné v odstavci 1 předchozího paragrafu, případně od ustanovení, uskutečněného dle odstavce 2 a 4, jakož i od předpisu odstavce 3 pouze tehdy, když vstupem jednoho nebo obou spoluzemců do nějaké přijaté, nebo zákonem uznané náboženské společnosti manželství se stane manželstvím jednoho a téhož náboženství, v kterémžto případě jest přiměřeně použiti § 3 a 4 zák. čl. XXXII.:1894.

§ 29.

Předpisů, obsažených v odstavci 2 a 4 § 27, jest přiměřeně použiti také tehdy, když matka nelegitimního dítěte, nebo ten, kdo přijal nalezence, nebo dítě rodičů vůbec neznámých — nenáleží k žádnému přijatému, nebo zákonem uznanému náboženskému společenství. (Viz též § 5 zák. čl. XXXII. z r. 1894 a § 18 z. čl. LIII. z r. 1868.)

§ 30.

Předpisy §§ 13 a 15 zák. čl. LIII.:1868 rozšiřují se také na osoby, stojící mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti.

§ 31.

Cizinci, nacházející se na cestách, nebo zdržující se v zemi, mohou vykonávati řádné veřejné bohoslužby dle svých vlastních zásad víry, pokud tyto nesměřují proti stávajícím zákonům, proti státním zájmům a veřejné mravnosti a jsou ohlášeny předem příslušné policejní vrchnosti.

Když vydrží také místo stálé povahy pro duchovního, jest oznámiti zaměstnanou osobu prvému úředníku municipia.

§ 32.

Ohledně matričních záležitostí členů zákonem uznané náboženské společnosti a osob stojících mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, které mají býti spravovány občanským způsobem, vydává nařízení ministr vnitra a ministr kultu a vyučování cestou nařizovací potud, pokud nevstoupí v život zákon o vedení státních matrik.

§ 33.

Týká se města Rjegy, nepraktické.

§ 34.

Provedením tohoto zákona pověřují se ministr kultu a vyučování, ministr vnitra a ministr spravedlnosti.

Naříz. min. vn., min. sprav., man. kultu a vyuč. ze dne 8. I. 1896 čís. pres. min. kultu a vyuč. 56 o provádění zák. čl. XLIII. z r. 1895 o svobodném výkonu náboženství.

KAPITOLA I.

Všeobecná ustanovení.

§ 1

Ohledně přijatých křesťanských církví a jich vyznavačů používá se též nadále předpisů zák. čl. LIII. z r. 1868, krom § 9, 10 a 11, které pozbyly platnosti následkem zák. čl. XXXI. a XXXIII. z r. 1894, dále § 12 a 16, které zrušil § 9 zák. čl. XXXII. z r. 1894, konečně § 17, na jehož místo vstoupil § 7 zák. čl. XXXII. z r. 1894.

§ 2.

Ohledně vyznání israelitského, přijatého zák. čl. XLII. z r. 1895 a jeho vyznavačů používá se §§ 1—8 zák. čl. LIII. z r. 1868 (následkem § 22 zák. čl. XLIII. z r. 1895) — §§ 13, 14, 15 a 18 zák. čl. LIII. z r. 1868 (následkem § 8 zák. čl. XXXII. z r. 1894) — §§ 18, 19, 20, 21 a 23 zák. čl. LIII. z r. 1868 (následkem § 2 zák. čl. XLII. z r. 1895).

§ 3.

Ohledně náboženských společností, které budou zákonem uznány v budoucnosti a jich příslušníků používá se §§ 1—8, jakož i 19—21 zák. čl. LIII. z r. 1868 (následkem § 21 zák. čl. LIII. z r. 1895), §§ 13, 14, 15 a 18 zák. čl. LIII. z r. 1868 (následkem § 8 zák. čl. XXXII. z r. 1894).

§ 4.

Ohledně osob, stojících mimo přijaté a zákonem uznané náboženské společnosti, používá se předpisů §§ 13. a 15 zák. čl. LIII. z r. 1868 dle §u 30 zák. čl. XLIII. z r. 1898 nezměněně, §§ 1—5 a 7 však se změnami, obsaženými v §u 23 zák. čl. XLIII. z r. 1895 (§§ 6—9 tohoto nařízení).

§ 5.

§ 5 zák. čl. XLIII. z r. 1895 nařizuje, že z některé náboženské společnosti vystoupiti, anebo k některé náboženské společnosti přistoupiti může každý za podmínek, zákonně stanovených.

Vystoupení nebo vstoupení tudíž, které se nedělo za podmínek, zákonně stanovených, nemůže být vztahu.

Proto všechny ty, kdož z přijatých neb zákonem uznaných náboženských společností nevystoupili podle předpisů, nutno i nadále považovati za příslušníky dotyčné uznané neb přijaté náboženské společnosti, i když se sami považují za příslušníky jiného vyznání.

Když se však vystoupení stalo podle předpisů, nutno vystoupivší považovati za stojící mimo přijaté

neb zákonem uznané náboženské společnosti až do té doby, dokud dle předpisů nevstoupí do některé přijaté, aneb zákonem uznané náboženské společnosti.

Ohledně vystoupení z některé přijaté, nebo zákonem uznané náboženské společnosti, které nastalo přistoupením k některé jiné přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, nepoužívá se §§ 6 až 9 tohoto nařízení, nýbrž takový případ jakožto přestup podléhá výhradně §§ 1—8 zák. čl. LIII. z r. 1868.

§ 6.

Kdo vystupuje z některé přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, aniž přistoupí k jiné přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, musí podle § 3. zák. čl. LIII. z roku 1868 svůj úmysl vystoupení prohlásiti před duchovním své církevní obce nebo představeným toho náboženství a prokázati se ve smyslu § 23. zák. čl. XLIII. z roku 1895 administrativní vrchnosti první instance, kompetentní podle sídla církevní obce — a to ve vele- a maloobcích hlav. slůžnému, v městech s regulovaným magistrátem a právem municipálním měšťanostovi — dvěma vysvědčeními, vystavenými o jeho úmyslu podle § 4 a 5 zák. čl. LIII. z roku 1868.

Administrativní vrchnost sepíše o oznámení protokol dle vzoru čís. 1, přiložíc současně obě předložená vysvědčení. Tímto jest vystoupení považováti za skončené.

Administrativní vrchnost o vystoupení vyrozumí ex offio duchovního, neb představeného opuštěné náboženské společnosti zasláním hodnověrného opisu

protokolu a vyplní rubriky 1.—3. seznamu, vyhotoveného dle vzoru čís. 2.

Jestli si strana přeje, musí též jí býti bezplatně vydán hodnověrný opis protokolu, sepsaného o vystoupení.

P o z n á m k a: Administrativní vrchnost je dle roz. uh. nejv. správ. soudu ze dne 18. VII. r. 1905 čís. X/954 povinna zkoumati, zda při vystoupení z některé náboženské společnosti bylo oznámení učiněno správně, a když vysvědčení nevyhovují předpisům, odepre sepsání protokolu, ve kterémžto případě nelze vystoupení považovati za uskutečněné až do objasnění vyskytlých otázek, v tom případě však, když oznámení se stalo správně, a vrchnost to také uzná tím, že sepíše protokol: vystoupení má býti považováno za uskutečněné od té doby, kdy došlo oznámení vrchnosti, a z opominutí úřadu, že protokol sepsal až za několik roků, nesmí oznamovateli vzniknouti nijaké právní újmy.

§ 7.

Administrativní vrchnost odepre sepsání protokolu, zmíněného ve 2. odst. § 6, jestli shledá, že dvě vysvědčení, předložená dle 1. odst. §u 6 nejsou správná.

§ 8.

Když někdo stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti a přeje si vstoupiti do některé přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, ohlásí svůj úmysl o vstoupení ve vele- a maloobcích hl. slůžnému, v městech s regulovaným

magistrátem a municipálním právem tomu měšťanostovi, který jest příslušný dle sídla té církevní obce, do které si strana přeje vstoupiti.

Administrativní vrchnost sepíše o oznámení, zmíněném v 1. odst. tohoto §u, protokol dle vzoru č. 3, a zasláním hodnověrného popisu protokolu ex offo vyrozumí o ohlášeném úmyslu vstupu duchovního, neb představeného té náboženské společnosti, do které si strana přeje vstoupiti, a když před tím bylo vystoupení provedeno před administrativní vrchností, vyplní rubriku 4. seznamu, vyhotoveného dle vzorce č. 2.

Když se vystoupení nestalo před administrativní vrchností, řízení právě provádějící, nutno vyrozuměti ex offo — při čemž se zašle hodnověrný popis zmíněného protokolu — toho hlav. služného anebo měšťanostu, před kterým strana dle § 6 dříve vystoupila z přijaté nebo zákonem uznané náboženské společnosti. Tento hl. služný, neb měšťanosta připojí dle § 6 popis protokolu, o němž jest řeč, ku protokolu sepsanému o vystoupení, a vyplní čtvrtou rubriku seznamu, vyhotoveného dle vzoru č. 2.

Jestli si to strana přeje, je nutno vydati jí ověřený popis protokolu, sepsaného dle tohoto §u, a to zdarma.

Vstup do přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti se děje dle předpisů příslušné náboženské společnosti — na základě hodnověrného popisu protokolu, administrativní vrchností dle tohoto §u sepsaného, kterýžto jest buď zaslán ex offo duchovnímu, neb představenému dotýčné náboženské společnosti, anebo jest předložen stranou.

Duchovní, neb představený té náboženské společnosti, do které strana vstoupila, dá straně na její přání vysvědčení o tom, že vstup nastal.

§ 9.

Když administrativní vrchnost shledá, že strana přináleží dle § 5 k některé přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti — byť se i považovala za stojící mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti — odepře sepsati protokol, zmíněný ve 2. odst. §u 8, vysvětlí straně její omyl, a když náboženská společnost, ke které si strana přeje přistoupiti, je tatáž, do níž strana dle § 5 přináleží tak jak tak; nutno stranu současně upozorniti, že se dle § 1—8 zák. čl. LIII. z r. 1868 může obrátiti ku příslušnému duchovnímu, neb představenému za účelem uskutečnění přestupu.

KAPITOLA II.

O formalitách poznámek, týkajících se náboženství dětí, pocházejících z rodičů, kteří stojí mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, o jich matriční evidenci, jakož i o přestupu takových dětí se svolením poručenské vrchnosti.

§ 10.

Kdyby se snoubenci, z nichž ani jeden, ani druhý nepřináleží k žádné z přijatých, neb zákonem uznaných náboženských společností, dohodli na podkladě § 26 a 27 z. čl. XLIII. z r. 1895 podle § 1 zák. čl. XXXII. z r. 1894, aby všechny jich děti následovaly náboženství přijaté, neb zákonem uznané, jež jim určili, resp.

aby v něm byly vychovány: musí tuto dohodu prohlásiti před (král.) okres. soudcem, měšťanostou, neb hlav. slůžným buď osobně, neb zvláštními splnomocněnci.

Za zvláštní splnomocněnce možno přijati pouze ty, kdož svoje příslušné pověření mohou dokázati takovou veřejno-notářsky, neb soudně ověřenou plnou mocí, v níž jest výslovně uvedeno, ke kterému vyznání přijatému, neb zákonem uznanému přináležeti budou všechny děti.

Dohodu třeba před (král.) okres. soudcem, měšťanostou nebo hlav. slůžným prohlásiti za současně přítomnosti obou interesovaných snoubenců, neb jich zvláštních splnomocněnců.

O dohodě sepíše (král.) okres. soudce, měšťanosta, neb hlav. slůžný protokol dle vzorce č. 4, který stranám přečte a v jazyce jim srozumitelném vysvětlí. Protokol po schválení podepíše jednající úředník, jakož i strany, resp. tyto poslední jej opatří znamením ruky, když neumějí psáti, anebo nejsou s to tak učiniti. Zvláštní plnomocenství jest přiložiti ku protokolu.

§ 11.

Před sepsáním protokolu jest povinen (král.) okr. soudce, měšťanosta, nebo hlav. slůžný přesvědčiti se o osobní totožnosti snoubenců resp. jich splnomocněnců a o tom, zda jsou plně moci vystaveny podle § 10.

Konečně nutno vyslechnouti strany též o tom, kde, kdy a u kterého občanského úředníka (§ 29 z. čl. XXXI. z r. 1894) přejí si uzavříti sňatek.

§ 12.

(Král.) okres. soudce, měšťanosta, nebo hl. slůžný jest povinen přesvědčiti se též o tom, zda alespoň jeden ze snoubenců opravdu stojí mimo přijaté, neb zákonně uznané náboženské společnosti (§ 5).

Když shledá, že oba snoubenci dle zákona přináležejí ku přijatým neb zákonně uznaným náboženským společnostem: musí jim objasnit, že se mohou — vyskytují-li se podmínky § 1 z. čl. XXXII. z r. 1894 — ohledně náboženského vyznání dětí dohodnouti dle citovaného zákona a dle nařízení ze dne 29. června z r. 1895 čís. 1674 (viz str. 687, svazek 1 Sb. nař. z r. 1895).

Kdyby (král.) okr. soudce, měšťanosta, neb hlav. slůžný shledal, že alespoň jeden ze sňatek uzavírajících, podle zákona stojí mimo přijaté, neb zákonně uznané náboženské společnosti, musí strany upozorniti, že dohoda mezi nimi uzavřená jen tenkráte bude účinná, když směřuje k tomu, aby všechny děti manželství uzavírajících následovaly jednoho přijatého, neb zákonně uznaného vyznání, resp. aby v něm byly vychovány.

Ovšem, kdyby strany i po objasnění trvaly na tom, aby projednávající vrchnost sepsala protokol o jich dohodě od zákona odchylně, jest se zvláště zmíniti o předchozím upozornění a jeho bezvýslednosti.

§ 13.

Hodnověrný opis protokolu, sepsaného dle § 10 a 12 vydá (král.) okres. soudce, měšťanosta, neb hlav. slůžný nejpozději třetího dne po jeho sepsání podle

přání jednomu, neb oběma snoubencům, nebo jejich splnomocněncům, a zašle jej ex offo tomu úředníkovi, před nímž budou strany uzavíratí sňatek.

Původní protokol, jakož i plné moci, vystavené dle § 10 a 12, ponechá (král.) okresní soudce, měšťanosta, neb hlav. slůžný ve svém archivu.

Dohody, platné podle zák. čl. XLIII. z r. 1895 zapíše matrikář, anebo jiný občanský úředník, spolupůsobící při uzavření sňatku, podle posledního odstavce § 70, 72 a posl. odst. § 78 instr. min. sprav. čís. min. sprav. 27.243 z r. 1895 (viz str. 530 sv. I. Sb. nař. z r. 1895), do matriky resp. do protokolu, sepsaného o uzavření sňatku, nezapíše tam však dohody, dle citovaného zákona neplatné.

§ 14.

Dohoda, podle tohoto §u uzavřená o náboženství dětí, může býti podle § 28. zák. čl. XLIII. z r. 1895 pozměněna později jen v tom případě, kdyby oba manželé vstoupili do téže přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, anebo kdyby manžel, stojící mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, vstoupil do té přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, ke které již náleží druhý manžel, takže se manželství stane manželstvím osob stejného vyznání. (1. odst. § 28 z. čl. XLIII. z roku 1895.)

Takovou dohodu zapíše (král.) okres. soudce, měšťanosta, neb hlavní slůžný do protokolu, sepsaného podle vzoru 5 — ovšem se zachováním pravidel, obsažených v §u 10.

§ 15.

Předpisů 1. odst. §u 10 jest používati též při změnění původní dohody. Spis, osvědčující vstup jednoho neb obou rodičů do přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, a když byla původní dohoda uskutečněna před jinou yrchností — hodnověrný opis původní dohody — jest předložiti (král.) okres. soudci, měšťanostovi, neb hlav. slůžnému.

Kromě toho jest předložiti výtah z matriky sňatků, jakož i matriční výtahy o narození dětí, které nedovršily 7. roku věku svého. Předložené doklady je přiložiti ku protokolu. Místo originálů možno předložiti též jich hodnověrný opis. Opisy může ověřiti též projednávající úředník.

Ověřený opis protokolu, sepsaného o změně dohody, jest vydati nejpozději do 3 dnů po dni sepsání podle přání jednomu, nebo oběma manželům, resp. jich vlastním splnomocněncům, a ex offo bezpodmínečně zaslati matrikářům, vedoucím v evidenci sňatek stran (viz poslední odstavec*) § 78 instr. min. sprav. čís. 27.243 z roku 1895) a narození dětí, které ještě nedovršily 7. roku věku (§ 57 instr. min. vnitřa čís. 60.000 z roku 1895**).

Předpisů posledního odstavce §u 13 jest používati přiměřeně.

§ 16.

Jestli manželé, stojící mimo přijaté, neb zákonně uznané náboženské společnosti, vstoupí oba do téže

*) Místo zde citovaného §u platí bod 4 § 82 Sň. I.

***) Místo zde citovaného §u platí § 85 M. J.

přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, anebo když manžel (-ka), stojící mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, vstoupí do té přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, k níž náleží druhá strana, a tak se stane manželstvím osob stejného vyznání (odst. 1 § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895): může jich dítě, překročivší 7. rok věku, přestoupiti ke společnému náboženství rodičů před dovršením 18. roku svého života — ovšem se svolením poručenské vrchnosti — podle § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895, jakož i podle § 3 a 4 zák. čl. XXXII. z roku 1894. — bez ohledu na to, zda se rodiče dohodli o náboženství dětí před uzavřením sňatku rodičů, anebo ne.

Svolení k přestupu dítěte může žádati od příslušné poručenské vrchnosti: přestoupiti si přející dítě, některý z rodičů, anebo — není-li rodič zákonným zástupcem dítěte: též jeho zákonný zástupce.

Žadatel musí předložiti: výtah ze sňatkové matriky rodičů; v případě, kdyby se mezi rodiči stala dohoda o náboženství dětí, ověřený opis protokolu, sepsaného o dohodě, jakož i o jejím pozměnění; vysvědčení rodičů o přestupu; konečně výtahy z rodinné matriky ohledně interesovaných dětí, které nepřekročily 7. roku svého věku, avšak 18. roku nedosáhly.

Žádosti, resp. protokol, sepsaný o ústně předložené žádosti, vydá sirotská sedrie (= poručenský úřad) příslušnému měšťanostovi, aneb hlavnému

služnému za účelem výsledku interessentů, a to přestoupiti si přejícího dítěte, rodičů dítěte a když žádný z rodičů není jeho zákonným zástupcem, zákonného zástupce.

Dítě, přející si přestoupiti, nutno vyslechnouti na každý pád osobně a podle potřeby v nepřítomnosti rodičů, resp. zákonného zástupce.

Při té příležitosti musí se měšťanosta aneb hlav. služný přesvědčiti, zda dítě jest již do té míry vyspělé, aby mohlo mít vlastní náboženské přesvědčení. Výsledek jeho výsledku jest zapsati zevrubně do protokolu.

Sirotská sedrie (poručenský úřad) v pádu potřeby může si předvolati k výsledku dítě, přející si přestoupiti a svoje svolení udělí pouze tehdy, když dítě ukázalo takový stupeň vyspělosti, že už může mít vlastní náboženské přesvědčení.

Kdyby dítě nebylo nakloněno k tomu, aby opustilo dosavadní svoje náboženství, nemůže poručenská vrchnost uděliti svolení.

Samo přestoupení uskutečňuje se po uděleném svolení poručenské vrchnosti způsobem, který je vypsán v § 3—8 zák. čl. LIII. z roku 1868.

§ 17.

Když mezi stranami nedošlo před uzavřením sňatku k dohodě o náboženství dětí, avšak po uzavření sňatku manželé, stojící mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, vstoupí do téže přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, anebo když vstoupil manžel (-ka), stojící mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti,

do té přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti, ke které již přináležela druhá strana, a sňatek se tím stal sňatkem stejného vyznání (odst. 1. § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895.) musí rodič, přistupující k takovému náboženství, když má dítě svého pohlaví, které nedovršilo ještě 7. rok svého života, svůj vstup oznámiti kompetentnímu matrikáři za současného předložení spisu, který to dotvrzuje, za účelem záznamu do rodné matriky dítěte.

Ohlášení není třeba, jestli jako náboženství dítěte jest v matrice narození zapsáno to přijaté, neb zákonem uznané náboženství, které se stalo společným náboženstvím rodičů.

§ 18.

Předpisů §§ 10—15 tohoto nařízení jest přiměřeně používati v tom případě, když snoubenci prohlásili svoji dohodu o náboženství dětí podle § 26 a 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895 a § 1 zák. čl. XXXII. z roku 1894, resp. pozměnění této dohody podle § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895 a § 3 zák. čl. XXXII. z roku 1894 před (král.) veřejným notářem.

V tomto případě jest ohledně formalit sepsání veřejné listiny používati předpisů zákona o veřejných notářích.

Za účelem matriční evidence zmíněných dohod a prohlášení jest (král.) veřejný notář povinen zaslati hodnověrný opis sepsané veřejné listiny matrikářům, označeným v §§ 13 a 15, resp. občanskému úředníkoví.

O určení a matričním záznamu náboženství dítěte, pocházejícího z rodiče, který stojí mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti.

§ 19.

Z porovnání § 87 zák. čl. XXXIII. z roku 1894 s §em 26 zák. čl. XLIII. z roku 1895 vyplývá, že vyznání (maďar.) státního občana nutno zapsati do státní matriky narozených také tehdy, když jeden neb oba rodiče nepatří k žádné přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti.

Které přijaté neb zákonem uznané náboženské vyznání v daném případě nutno zapsati do rodné matriky jako vyznání dítěte: o tom musí býti rozhodnuto podle §§ 20—27 tohoto nařízení — na základě §§ 26—30. zák. čl. XLIII. z roku 1895.

§ 20.

Jestliže před uzavřením sňatku byla předepsanými formalitami mezi rodiči — podle § 26 a 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895 a podle § 1 zák. čl. XXXII. z roku 1894 — uskutečněna dohoda o vyznání dítěte před (král.) veřejným notářem, (král.) okres. soudcem, měšťanostou, neb hlav. slůžným, jest vyznání dítěte zapsati podle této dohody, resp. — když manželé pozměnili dohodu podle § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895 — podle pozměněné dohody.

Když vyznání dětí, nedovršivších 7. rok věku, bylo následkem dohody pozměněno podle § 28. zák. čl. XLIII. z roku 1895: nutno tuto okolnost zazname-

nati na okraji¹⁾ příslušné stránky v rodné matrice na základě veřejnonotářské listiny sepsané a pozměněné, resp. hodnověrného vyhotovení protokolu, nebo hodnověrného jeho opisu podle § 15 a 18 tohoto nařízení, zasláného projednávajícím (král.) veřejným notářem, (král.) okresním soudcem, měšťanostou, neb hlavním slůžným matrikářem, narození v evidenci vedoucím.

§ 21.

Když se manželé, z nichž pouze jeden stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, před uzavřením sňatku nedohodli podle § 26 a 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895 a podle § 1 zák. čl. XXXII. z roku 1894 o náboženství svých dětí: nutno jako vyznání dítěte, jež se z takového manželství narodilo a patří k pohlaví rodiče, který náleží k některému přijatému neb zákonem uznanému vyznání, zapsati vyznání tohoto rodiče. (2. odst. § 26 zák. čl. XLIII. z roku 1895, § 2 zák. čl. XXXII. z roku 1894.)

Za vyznání dítěte, patřícího ke druhému pohlaví, nutno zapsati to přijaté neb zákonem uznané vyznání, které určí dětem svého pohlaví rodič, stojící mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti. (2. odst. § 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895.)

Až do dosažení dítětem věku školou povinného, to jest do dovršeného 6. roku, může se sice toto

¹⁾ Poznámka: Po nabytí právoplatnosti zák. čl. XXXVI. z roku 1904 jest tuto poznámku provést v rubrice dodatečných záznamů a oprav.

určení státi kdykoliv (poslední odstavec § 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895), avšak matrikář je povinen působiti k tomu, aby se určení, o něž právě běží, stalo již při záznamu narození do matriky.

Když rodič, stojící mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, neustanoví vyznání dětí svého pohlaví při záznamu narození do matriky, anebo ustanoví takové vyznání, které nenáleží mezi přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti: tehdy do rubriky vyznání dítěte nutno zaznamenati, že: „Prozatímně nebylo ustanoveno.“ (§ 24.)

§ 22.

Když ani jeden z rodičů nenáleží k přijatým nebo zákonem uznaným společnostem a před uzavřením sňatku neučinili dohodu o vyznání svých dětí — podle § 26 a 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895, § 1 zák. čl. XXXII. z roku 1894 — tehdy nutno jako vyznání dětí, pocházejících z takového manželství, zapsati do rodné matriky to přijaté neb zákonem uznané vyznání, které určí rodič dětem svého pohlaví (2. odst. § 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895).

Odstavce 3. a 4. předešlého §u 21 jest používati i v případech tohoto paragrafu.

§ 23.

Když matka nemanželského dítěte, nebo ten, kdo přijal nalezence neb dítě, pocházející z neznámých rodičů, stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti: tehdy jako vyznání dítěte jest

zapsati do rodné matriky ono přijaté nebo zákonem uznané vyznání, které určí matka nemanželského dítěte neb přejimatel. (§ 29 zák. čl. XLIII. z roku 1895.)

Nařízení 3. odst. § 21 jest používati též v případech tohoto paragrafu.

Když matka nemanželských dětí, stojící mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, neb mimo tyto náboženské společnosti stojící přejimatel neurčí při záznamu narození do rodné matriky dítěti náboženství, nebo ustanoví takové náboženství, které není mezi přijatými neb zákonem uznanými náboženskými společnostmi: tehdy nutno do rubriky vyznání dítěte zaznamenati, že vyznání „prozatímně nebylo ustanoveno“ (§ 24).

§ 24.

Matrikář vede o záznamech do rodné matriky, při jichž provádění zapsal do rubriky vyznání dítěte — podle § 21, 22 a 23 — že vyznání dítěte: „prozatímně nebylo ustanoveno“ — evidenci podle vzoru čís. 6**).

Jestli rodič (přejimatel), oprávněný podle § 21, 22 a 23 stanoviti dítěti náboženství, určí před matrikářem ústně neb ve veřejné listině, než dítě dosáhlo 5. roku, kterého náboženství přijatého neb zákonem uznaného má následovati: zaznamená matrikář dítěti dodatečně stanovené náboženství na okraji*) pří-

*) Ohledně základních záznamů, provedených po nabytí platnosti zák. čl. XXXVI. z roku 1894, nutno tuto poznámku provésti v rubrice dodatečných záznamů a oprav.

**) Viz § 93 M. J.

slušné stránky rodné matriky, v opačném případě však, je-li po dovršení 5. roku dítě na živu, učiní hlášení bezprostřední dozorčí vrchnosti a zašle současně příslušný matriční výtah.

Po učiněném hlášení, jež zmíněno v předešlém odstavci, může býti náboženství, dítěti dodatečně ustanovené, zapsáno na okraji*) příslušné stránky rodné matriky jediné s povolením**) bezprostřední dozorčí vrchnosti, kterážto vrchnost v tom postupuje podle § 25 a 26.

§ 25.

Bezprostřední matriční vrchnost má se po obdržení matričního hlášení, zmíněného v § 24 snažiti, aby vypátrala — než dovrší dítě 6 let — které přijaté neb zákonem uznané vyznání si rodič (přejimatel), oprávněný podle § 21, 22 a 23, přeje ustanoviti jako náboženství dítěte.

Kdyby tato jednání byla úspěšná, nařídí bezprostřední dozorčí vrchnost matrikáři, aby na okraji*) příslušné stránky matriky provedl záznam takto určeného náboženství.

§ 26.

Když v případě § 21 nevedou k cíli jednání, zmíněná v § 25, nařídí matriční dozorčí vrchnost ve vlastním oboru působnosti nejpozději před dovršením 6. roku dítěte (poslední odst. § 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895), aby matrikář na okraji*) rodné matriky

*) Viz prvou poznámku na str. 38.

**) Viz § 93 M. J.

jako vyznání dítěte napsal to přijaté neb zákonem uznané náboženství, ke kterému přináležel druhý rodič dítěte při narození dítěte. (3. odst. § 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895.)

Když v případech § 22 a 23 nevedou k cíli jednání, zmíněná v § 25, postoupí bezprostřední matriční dozorcí vrchnost hlášení matrikáře, zmíněné v § 24, se spisy, jež povstaly při projednávání, příslušné sirotské sedři s takovým průvodním dožadáním, aby poručenská vrchnost rozhodla o náboženství nejpozději před dovršením 6. roku dítětem, a to po výslechu příbuzných. (§ 27, 4. a 5. odst. a § 29 zák. čl. XLIII. z roku 1895.)

V tomto rozhodnutí má poručenská vrchnost podle možnosti ustanoviti, které náboženství již sledují sourozenci dítěte podle zákona, anebo — když dítě nemá takových sourozenců — to, k němuž přináležel rodič dítěte před vystoupením.

O výsledku postupování vyznání sirotská sedrie (poručenský úřad) — ve všech případech tohoto paragrafu — bezprostřední matriční dozorcí vrchnost, která pak podle toho nařídí, aby matrikář na okraji*) příslušné stránky rodné matriky zapsal to přijaté neb zákonem uznané náboženství, které za řízení zmíněného v 2. a 3. odst. tohoto paragrafu bylo ustanoveno.

§ 27.

§ 30 zák. čl. XLIII. z roku 1895 nerozšířil § 14 zák. čl. LIII, z roku 1868 na osoby, stojící mimo přijaté

*) Viz prvou poznámku na str. 38.

neb zákonem uznané náboženské společnosti, pročež — vzhledem k § 28 zák. čl. XLIII. z roku 1895 — vstup rodiče, stojícího mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, do některé přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, nebo jeho přístup k jinému vyznání, má vliv na vyznání dítěte jedině ve případech §§ 14, 16 a 17 tohoto nařízení.

Změnu náboženství v případě citovaného § 14 tohoto nařízení jest na základě hodnověrného vyhotovení (§ 18), případně hodnověrného opisu (§ 14) protokolu, resp. veřejnotářské listiny o změně dohody rodičů, zaslané ex offio matrikáři — vždy, avšak ve případech, citovaných v §§ 16 a 17 tohoto nařízení, jen pokud byla ohlášena a dokumentována, zaznamenati na okraji*) příslušné stránky v rodné matrice.

*) Viz prvou poznámku na str. 38.

KAPITOLA IV.

Závěrečná ustanovení.

§ 28.

(Nepraktický — týká se Rjcky.)

Vzor čís. 1. k § 6, příl. A.

Protokol.

Dostavil se přede mne, podepsaného hlav. slůžného (měšťanostu) dnešního dne C, kterého osobně znám (který svou osobní totožnost dosvědčil svědky A a B), bytem v, obchodník, narozený (kde a kdy?) a prohlásil, že — poněvadž svůj úmysl vystoupiti z náboženské společnosti . . před D., duchovním**)

*) Viz prvou poznámku na str. 38.

***) Eventuelně představeným náboženské obce.

církevní obce ... podle přiložených řádných vysvědčení**), vystavených jmenovaným duchovním*) (kde a kdy?) a tímžde duchovním*) (kdy a kde?) [resp. svědky E a F (kde a kdy?), jakož i svědky G a H (kde a kdy?)] podle § 3—5 zák. čl. LIII. z roku 1868 dvakrátě řádně projevil, vystupuje ze jmenované náboženské společnosti, o tom však, zda si přeje vstoupiti do některé přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, se nevyjádřil.

O tom byl tento protokol sepsán, a jeho ověřený opis byl ex offo zaslán Dovi, duchovnímu*) náboženské obce v ... Ověřený opis protokolu byl na žádost vydán straně bezplatně.

V ...

hlavný slůžný.

C, (vstupující strana).

Vzor čís. 2. K § 6 a 8, příl. A.

SEZNAM

osob, stojících mimo přijaté, neb zákonem uznané náboženské společnosti.

Postupné číslo	Jméno a příjmení vystupující strany; rok a místo jejího narození.	Ze které přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti vystoupil a kdy?	Do které přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti později vstoupil, kdy a které vrchnosti to oznámil?	Poznámka
1	2	3	4	5

*) Eventuelně představený náboženské obce.

***) Viz nář. min. kul. a vyuč. čís. 78.735 z r. 1898.

Vzor čís. 3 k § 8, příl. A.

Protokol

Dostavil se přede mne, podepsaného hlav. slůžného (měšťanostu) dnešního dne C, kterého osobně znám, (který svou osobní totožnost dotvrdil svědky A a B), bytem v ... obchodník, narozený (kde a kdy?) a protokolem, vystaveným hlavním slůžným v ... (kde a kdy?) pod číslem ..., v hodnověrném opise přiloženém dosvědčil, že stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti a prohlásil, že před duchovním*) církevní obce ... miní vstoupiti do jmenované náboženské společnosti. O tom byl sepsán tento protokol, jehož ověřený opis byl současně ex offo zaslán Xovi, duchovnímu**) církevní obce v ... (jeden ověřený opis hlav. slůžnovskému úřadu v ...) a jeden hodnověrný opis tohoto protokolu byl straně na její žádost bezplatně vydán.

V ...

hlav. slůžný.

C, (vstupující).

Vzor čís. 4 k § 10, příl. A.

Protokol,

sepsaný (kde a kdy?) podle § 26 a 27 zák. čl. XLIII. z roku 1895 o dohodě, uzavřené podle § 1 zák. čl. XXXII. z roku 1894.

Dostavil se dnes přede mne, podepsaného měšťanostu (hlav. slůžného, [král.] okres. soudce) ženich C,

*) Eventuelně představeným.

***) Eventuelně představenému.

jež osobně znám, (který svou osobní totožnost do-
tvrdil svědky A a B), (který svou osobní totožnost
dosvědčil předloženou vojenskou knížkou, rodným
listem), bytem v . . . , nar. dne . . . , měs. . . . , r. . . .
statkář, který dosvědčil hodnověrným opisem proto-
kolu, vystaveného (kdy?) hlav. slůžným v . . . , že
stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské
společnosti; dále se dostavila nevěsta D. Marie, již
osobně znám, bytem v . . . , nar. dne . . . , měs. . . . ,
r. . . . , náboženství evang. augsb. (okresní lékař D,
50letý, bytem v . . . , podle přiloženého dokumentu
zvláštní splnomocněnec své dcery jménem Marie,
. . . leté, náboženství evang. augsb., nevěsty Ca). a
prohlásili svoji společnou a souhlasnou vůli, aby
veškeré děti, pocházející ze zamýšleného manželství
C s D, následovaly náboženství římsko-katolické.

Strány podle svého prohlášení uzavrou sňatek
před matrikářem . . .

Na to byl protokol přečten a byv shledán jako
souhlasící s projevem vůle, byl vlastnoručně pode-
psán, resp. opatřen znamením rukou s poznámkou,
že ověřený opis tohoto protokolu byl dnes zaslán ma-
trikáři v . . . , před kterým bude sňatek uzavřen, a
jeden hodnověrný opis byl vydán stranám.

V . . .

.....
měšťanosta

.....
ženich

.....
nevěsta

Vzor č. 5 k § 14 příl. A

Protokol,

sepsaný (kde a kdy?) o nové dohodě, uzavřené dle
§ 28 zák. čl. XLIII. z r. 1895 a dle § 3 zák. čl. XXXII.
z r. 1894.

Dostavil se přede mne, podepsaného hl. slůžného
([král.] okres. soudce, měšťancstu) C, kterého osobně
znám, bytem v . . . , 30letý, statkář, který dosvědčil
hodnověrným opisem protokolu, vystaveným hl. slůž-
ným v . . . (kdy?), jakož i vysvědčením duchovního
náb. evg. augs. v . . . , že vstoupil do náboženské spo-
lečnosti evg. augsb.; dále se dostavila manželka jme-
novaného C, C-ova, kterou též osobně znám, rozená
D Marie dne . . . měs. . . r. . . , nábož. evg. augsb., by-
tem v . . . a prohlásili svoji vůli, že svoji dohodu, uza-
vřenou před vstupem do manželství (kdy, kde, před
kým?) a přiloženou v hodnověrném opise, pozměňují
tak, aby jak jich syn Vojtěch, nar. (kdy, kde?) a dce-
ra Alžběta, nar. (kdy, kde?), kteří nedovršili ještě své-
ho 7. roku, jakož i všechny děti, jež se příště narodí,
následovaly jich, nyní již společně náboženství, t. j.
nábož. evg. augsb. Nato byl protokol před stranami
přečten (v jich mateřské řeči německé vysvětlen), a
byv shledán za souhlasící s jich vůlemi, jimi vlastno-
ručně podepsán.

Poznamenává se, že hodnověrné opisy tohoto pro-
tokolu byly dnes zaslány matrikáři v . . . za účelem
zaznamenání do matriky sňatkové, matrikáři v . . . a
v . . . za účelem zaznamenání do rodných matrik dětí

Vojtěcha a Alžběty, a jeden jeho hodnověrný opis byl vydán stranám.

V.....

.....
hl. slůžný,
.....
otec,
.....
matka.

Vzor č. 6 k § 24 příl. A

EVIDENCE

dětí, jichž náboženství „nebylo předem určeno.“

Postupné číslo	Jméno a příjmení dítěte	Rok	Matrič- ní po- stupné číslo	Den, měsíc a rok narození	Zda bylo nábožen- ství stanoveno do dosažení 5. roku, jestli ano, kdy? Jestli nepřichází při- pad předchozí rub- riky, kdy matrikář učení oznámí do- zorčí vrchnosti?	Poznámky
		zápisu narození				

Zák. čl. XX. z r. 1848 o náboženství.

§ 1.

Unitářské vyznání se prohlašuje za zákonem přijaté vyznání.

§ 2.

V této domovině ustanovuje se dokonalá rovnost a vzájemnost veškerých zákonem přijatých náboženských společností bez rozdílu.

§ 3.

Veškeré církevní a školní potřeby všechněch přijatých náboženských společností mají býti kryty státním nákladem, a ministerium, dbajíc naprosto tohoto principu, předloží nejbližšímu zákonodárstvu — vyslechnouc příslušné náboženské společnosti — vyčerpávající návrh zákona.

§ 4.

Možnost choditi do škol přijatých náboženských společností povoluje se navzájem všem bez rozdílu náboženství.

§ 5.

Ministerium nařídí, aby pro vojny, sledující přijaté náboženství, bylo postaráno o vojenské duchovní jejich vyznání. (§ 21 z. čl. LIII. z r. 1868.)

§ 6.

Předpisy zák. čl. III. z r. 1844 rozšiřují se také na osoby řeckého neuniovaného vyznání. (§ 6 neplatí, poněvadž zák. čl. III. z r. 1844 pozbyl platnosti v důsledku zák. čl. LIII. z r. 1868 a XXXI. z r. 1894.)

§ 7.

Jestli budoucně snad většina obyvatel řeckého ritu některé obce pozmění svoje náboženské vyznání, jest v takovém případě obecní církev ponechati ve vlast-

nictví obyvatel, setrvávších při dřívějším vyznání; — pckud by tedy i v nejnovější době bylo o podobných případech v chodu administrativní projednání, jest je vyřádit dle hořejších zásad; avšak v důsledku zásad tohoto zákona nepovoluje se zpětně porušovati nynější stav okupacemi, a proto církev, ohledně jichž nebyla vyvolána otázka do prvního dne měsíce ledna tohoto roku, anebo mezitím došlo vyřízení veřejné vrchnosti, nemohou vícekrát pochybnými býti činěny.

(Srovnej zák. čl. IX. z r. 1868 a zák. čl. XXV. z r. 1881.)

§ 8.

(Zrušen § 10 zák. čl. IX. z roku 1868.)

Zák. čl. LIII. z r. 1868

o poměrech křesťanských náboženství, zákonem recipovaných.

(Sankcionován 8. XII. 1868, vyhlášen ve sněmovně poslanecké 8. XII. 1868, ve sněmovně velmožů dne 9. XII. 1868. Uveřejněn v zemské sbírce zákonů dne 11. XII. roku 1868. — Vstoupil v platnost dne 26. prosince 1868.)

§ 1.

Každému jest volno, zachová-li zákonem ustanovené podmínky a formality, přestoupiti do lůna jiné náboženské společnosti, resp. k jiné víře.

K § 1.—5. — Těchto §§ používá se v důsledku § 22 z. čl. XLIII:1895 též ohledně přijatého israelitského náboženství a jeho vyznavačů, v důsledku § 21 zák. čl. XLIII:1895 též ohled-

§ 2.

Přestoupiti může ten, kdo již dovršil 18. rok svého věku. Ženy mohou však přestoupiti po svém provdání, i když nedovršily ještě tohoto věku.

Poznámka : Srovnej s § 53. zák. čl. XL:1879; § 3 a 4 zák. čl. XXXII:1894.

§ 3.

Přestupující, ať jest členem kterékoli církve, má tento svůj úmysl oznámiti duchovnímu své náboženské obce za přítomnosti dvou svědků, jež si sám zvolil.

Po uplynutí 14 dní, počítaje ode dne prvního prohlášení, a nejpozději před uplynutím 30 dní za přítomnosti těchže nebo druhých dvou svědků, jím zvolených, prohlásí znovu před duchovním své náboženské obce, že i nadále trvá na svém úmyslu přestoupiti.

§ 4.

Přestupující si vyžádá jak o svém prvním, tak druhém prohlášení pokaždé zvláštní nekolikované vy-

ně uznané náboženské společnosti baptistické, jakož i ohledně veškerých náboženských vyznání, jež později budou uznána a jich vyznavačů, konečně dle § 23 téhož zákona se změnami, obsaženými v tomto zákoně, též co do osob, stojících mimo přijatá aneb zákonem uznaná náboženství. Úpravu vzájemných přestupků mezi kato-

svědčení od onoho duchovního, před nímž projevil úmysl přestoupiti.

§ 5.

Když by duchovní v jakémkoli případě z jakékoli příčiny požadované vysvědčení nechtěl vydati, v obou případech vystaví svědkové, kteří byli přítomni, o prohlášení zvláštní nekolikované vysvědčení.

§ 6.

Přestupující předloží vysvědčení takto získaná duchovnímu oné náboženské společnosti, k níž chce přestoupiti, a následkem toho příslušná církev jest úplně oprávněna přijati jej do svého středu.

§ 7.

Duchovní, jemuž přestupující předložil svoje vysvědčení, a u něhož tudíž přestup byl proveden, jest povinen uvědomiti o tom duchovního oné náboženské obce, k níž přestoupivší dříve náležel.

§ 8.

Všechna jednání přestoupivšího jest po přestupu posuzovati podle nauk oné církve, ke které přestoupil a zásady církve, kterou opustil, nejsou již pro něho vůbec závaznými.

lickými náboženstvími různých ritů viz pod čís. min. vn. 61.054/1898.

K § 6. — Viz prvou poznámku k § 1 až po slovo „konečně“.

K § 7. — Viz prvou poznámku k § 1.

K § 8. — Viz poznámku k § 6.

[§ 9.]

Pozbyl platnosti následkem zákona matričního a manželského.

§ 10.

dtto.

§ 11.

dtto.

§ 12.

Pozbyl platnosti násl. § 9 zák. čl. XXXII:1894.

§ 13.

Náboženská výchova dětí nemůže býti změněna ani smrtí otcovou nebo matčinou, ani zákonným rozloučením manželství.

§ 14.

Když některý z rodičů přestoupí k jinému náboženství, než ke kterému dříve náležel, následují pře-

K § 13. — Tohoto § používá se v důsledku § 8 z. čl. XXXII:1894 a § 1 z. čl. XLII:1895 též ohledně vyznavačů přijatého náboženství israelitského a zákonem uznané nábož. společ. baptistic. jakož i ohledně vyznavačů náboženských společností v budoucnu uznaných, konečně dle § 30 z. čl. XLIII. z r. 1895 i ohledně osob nacházejících se mimo zákonem uznaná a přijatá náboženství.

K § 14. — Tohoto § používá se v důsledku § 8 čl. XXXII:1894 a § 1 a 2 z. čl. XLII:1895 též ohledně vyznavačů přijatého náboženství israelitského a zákonem uznané nábožen-

stupujícího dle pohlaví dětí, které dosud 7. rok věku nepřekročily.

§ 15.

Děti, narozené před uzavřením sňatku, avšak uzavřením sňatku legitimované, podléhají co do své náboženské výchovy stejným pravidlům právním, jako děti, legitimně zrozené.

[§ 16.]

Zrušen § 9 zák. čl. XXXII:1894.

§ 17.

Co do náboženské výchovy dětí, narozených nebo jež se narodí ze smíšeného manželství, uzavřeného dříve, než tento zákon nabude platnosti, zůstane v platnosti ustanovení toho zákona, který platil v době uzavření takových sňatků.

ské společnosti baptistické, jakož i ohledně vyznavačů nábož. společností v budoucnu uznaných. Co do používání tohoto § ohledně osob, nacházejících se mimo náboženství přijatá neb zákonem uznaná, viz § 27 nař. min. kultu a vyučov. čís. pres. 56/1896.

K § 15. — Tohoto § se používá v důsledku § 8 zák. čl. XXXII:1894 též ohledně vyznavačů přijatého náboženství israelitského a zákonem uznané nábožen. společ. baptistů, jakož i ohledně vyznavačů nábož. společenství v budoucnu uznaných, konečně dle § 30 z. čl. XLIII:1895 i ohledně osob, nacházejících se mimo zákonem uznaná a přijatá náboženství.

K § 17. — Viz též § 7 zák. čl. XXXII. z r. 1894.

§ 18.

Nalezenci a vůbec takové děti, jichž rodiče jsou neznámi, následují v náboženství toho, kdo je přijal. Když byly předány do nalezince, a nalezinec náleží některé náboženské společnosti, budou vychovávány v náboženství této náboženské společnosti. Nevyskytuje-li se žádný z případů, zmíněných v tomto §, musí býti taková nalezenci vychováváni v onom náboženství, jež má většímu v místě, kde byli nalezeni.

§ 19.

Členové žádné náboženské společnosti nemohou býti přinucováni, aby zachovávali církevní obřady a svátky jiné náboženské společnosti, anebo aby v těchto dnech se zdrželi od jakékoli práce.

V neděli však má býti zastavena každá veřejná a nevyhnutelně potřebná práce. Taktéž má se každý zdržeti o svátcích kterékoli náboženské společnosti v blízkosti kostela a při církevních průvodech na oněch náměstích a ulicích, kudy se takový průvod ubírá, všeho, co by mohlo rušiti církevní obřad.

K § 18. — Viz prvou větu poznámky k § 14.

K § 19. — Tohoto § se používá v důsledku § 2 z. čl. XLII:1895 ohledně vyznavačů přijatého náboženství israelitského a v důsledku § 21 z. čl. XLIII:1895, též ohledně zákonem uznané náboženské společnosti baptistické, jakož i ohledně náboženských společností v budoucnu uznaných a jich vyznavačů. Viz trest. ustanovení § 53 z. čl. XL:1879.

§ 20.

Vyznavači kterékoliv přijaté náboženské společnosti, kteří netvoří zvláštní náboženskou obec, jsou povinni připojit se k takové samostatné nejbližší náboženské obci, patřící k jich náboženské společnosti, která existuje na území [maďarského] státu.

§ 21.

V armádě a ve státních veřejných ústavech (např. vojenských učelištích, v ústavech slepců, v opatrovnách atd.), jakož i v civilních a vojenských nemocnicích, má být členům každé náboženské společnosti uděleno náboženské vyučování a veškeré duchovní úkony duchovním vlastním církvě.

§ 22.

Na hřbitovech mohou být pohřbíváni členové různých náboženských společností společně bez překážky.

§ 23.

V obci a městě, obývaném příslušníky různých náboženství, které vydávají z domácí pokladny podporu k účelům církevním anebo ve prospěch některé církevní školy, má být podpora tato poskytována všem tam existujícím náboženským společnostem podle spravedlivého poměru.

K § 20. — Viz poznámku k § 19.

K § 21. — Viz poznámku k § 19.

K § 22. — Trestní ustanovení viz v § 54 z. čl. XL:1879.

K § 23. — Tohoto § se používá v důsledku § 2 z. čl. XLII:1895 ohledně vyznavačů přijatého náboženství israelitského.

§ 24.

Zakládání nových církevních shromáždění a přeměna filiálních církví na mateřské, anebo naopak přeměna těchto na filiální církve, patří k výhradním právům náboženských společností.

**Zák. čl. XXXII. z r. 1894
o náboženství dětí.*)**

(Sankcionováno 9. prosince 1894. — Vyhlášeno ve „Sbírce zemských zákonů“ 18. prosince 1894.**)

K § 24. — § 23 zák. čl. LIII:1868, obsahující opatření o poměrném podporování různých náboženských společností se strany obce, může být používáno pouze tam, kde obec dobrovolně podporuje některou církev, v jejím lůně existující, kde však materiální podpora je odvozena od právních poměrů patronátních, podporování jest jednostrannou, nezrušitelnou povinností obce, a tam ustanovení zmíněného § nemůže být použito. (Nejv. správ. soud, 6./III. 1901, čís. 467. Zvýšení platu faráře, podléhajícího patronátu města, nepatří k druhu podpor, zmíněných v § 23 zák. čl. LIII:1868. (Min. vn. čís. 100.331/1902.)

*) O používání tohoto zák. čl. co do náboženství takových dětí, jichž oba rodiče nebo alespoň jeden z rodičů nepatří k žádné zákonem uznané nebo přijaté církvi, obsahují předpisy §§ 26—30 zák. čl. XLIII, z r. 1895.

**) Nabyl platnosti 1. října r. 1895.

§ 1.

Snoubenci, patřící k různým recipovaným nebo zákonem uznaným náboženským společnostem, mohou se před uzavřením sňatku jednou pro vždy dohodnouti o tom, zda všechny jejich děti mají následovati v náboženství otce nebo matku, případně zdali v něm mají býti vychováváni.

Tato dohoda jest platná jedině tehdy, když se stane před [král.] notářem, [král.] okresním soudcem, měšťanostou nebo hlavním slúžným za předepsaných formalit.

Dohoda, uzavřená před [král.] notářem, musí býti pojata do veřejné listiny. Formality dohod, uskutečněných před ostatními úřady, jakož i postup, jehož má býti dbáno při evidenci dohody v matrikách, K § 1. — Viz nařiz. min. kultu a vyučování čís. pres. 1674 ex 1895.

Co do dětí, narozených z manželství osob říms., řec., arméns. katolického ritu, nelze použití ani § 4 tohoto zák. čl., ani § 12 zák. čl. LIII:1868, nýbrž jest směrodatné nařízení náměstnické rady č. 20.034/1814, t. j. děti následují náboženství otce bez ohledu na pohlaví a na dobu uzavřeného sňatku. (Nař. min. vn. 13.831/1898.)

Platnost dohody co do náboženství dětí vztahuje se též na děti, legitimované per subsequens matrimonium (mir. spravedln., čís. 59.845/1901.)

Dohoda je možna pouze před sňatkem. (Min. vn. 15.916/1897.)

§§ 26—30 zák. čl. XLIII:1895 o svobodném výkonu náboženství obsahují ustanovení o náboženství dětí.

upraví nařízeními ministři kultu a vyučování, spravedlnosti a vnitra.

§ 2.

Není-li dohody, popsané v § 1, následují děti náboženství rodičů podle pohlaví, případně budou vychováváni v jich náboženství, pokud náboženství to náleží k náboženstvím recipovaným nebo zákoně uznaným.

§ 3.

Dohoda, uskutečněná podle § 1, může býti změněna později pouze tehdy, když jedna ze stran, náležejících k různým náboženstvím, přestoupí k náboženství druhého manžela, takže z tohoto manželství stane se manželství stejného náboženství.

V tomto případě může býti dohoda změněna za

Dívky zasnoubené, jež ještě nedovršily 18. rok svého věku, jsou též oprávněny uzavřítí před sňatkem dohodu o náboženství dětí, jež se z jejich manželství narodí, poněvadž co do věku snoubenců, uzavírajících takovou dohodu, neklade mezi ani zák. čl. XXXII:1894 ani §§ 26 a 27 zák. čl. XLIII:1895. (Nař. min. vn. č. 26.736/1895.)

Matrikář není povinen upozorňovati snoubence různých náboženských vyznání, aby uzavřeli dohodu ohledně náboženství dětí, jež z jich manželství se zrodí. (Min. vn. č. 110.166/1897.)

Matrikář musí dohodu ohledně náboženství dětí zapsati do matriky sňatkové na základě protokolu, anebo veřejné listiny jemu ex offio zaslané též tehdy, když se snoubenci před ním dohodou neprokáží. Když dohoda nebyla mu dodána ani ex offio, ani stra-

stejných formalit, avšak pouze v tom směru, že všechny děti, jež se narodí, jakož i všechny děti, jež dosud nedovršily 17. roku věku svého, budou všechny následovati společné náboženství rodičů a v něm budou vychovány; leč děti, jež již dovršily 7. rok věku svého, nedosáhly však ještě věku, stanoveného v § 2, zák. čl. LIII:1868 — mohou přestoupiti způsobem, vypsaným v §§ 3—8 citovaného zákonného článku, k náboženství rodičů, avšak jedině se svolením poručenské vrchnosti.

§ 4.

Odhylka od pravidla, obsaženého v § 2, jest později přípustna jedině tehdy, když jeden spoluzemanžel přestoupí k náboženství druhého spoluzemanažela, a manželství se takto stane manželstvím stejného náboženství.

ny se jí před ním neprokáží, nemůže matrikář záznam, týkající se dohody, provésti na žádost třetí osoby. (Na př. duchovního.) (Nař. min. vnitř. č. 64.388/1900.)

Čís. min. vn. 34.905/1901: Cizinci nemohou uzavříti ohledně náboženství dětí platnou dohodu, která by mohla býti zapsána do matriky podle z. čl. XXXII:1894. Dohoda co do náboženství dětí může býti uzavřena jedině před [maďarskými] vrchnostmi, uvedenými v zák. čl. XXXII:1894; dohoda, uzavřená [maďarským] státním občanem před cizozemskými vrchnostmi, jest neplatná.

K § 4. — V případě, že nastane stejnost náboženství, pozbude dohoda platnosti. (Min. vnitř. č. 25.765/1897.)

V tomto případě děti, jež se teprve narodí, jakož i všechny děti, jež nedovršily ještě 7. rok svého věku, následují ve společném náboženství rodiče, případně mají býti v tomto náboženství vychovány. Avšak děti, jež 7. rok svého věku již překročily, leč nedosáhly ještě věku, stanoveného § 2 zák. čl. LIII:1868, mohou taktéž způsobem, vylčeným v §§ 3—8 citovaného zákonného článku, přestoupiti ke společnému náboženství svých rodičů, leč pouze se svolením poručenského úřadu.

§ 5.

Nemanželské děti následují v náboženství svoji matku, pokud toto náboženství patří k náboženstvím recipovaným, nebo zákonně uznaným.

Jestliže matka přestoupí k nějakému jinému recipovanému, nebo zákonem uznanému náboženství, nebo přistoupí k některému z nich, tu matku násled-

K § 5. — Náboženství nemanželského dítěte se nemění, když matka po 6. roce dítěte přestoupí k náboženství otcovu, a to ani tehdy ne, když rodiče uzavřeli dodatečný sňatek. (Čís. min. sprav. 22.607/1898.)

Nemanželské dítě římsko-kať. matky, vychované v tomto náboženství, stane se následkem manželství, uzavřeného s otcem židovského náboženství, manželským, náboženství židovského. (Min. spr. 30.555/1897.) Náboženství dítěte, staršího než 7 let, nemění se legitimací per subsequens matrimonium. (Min. spravedl. 37.961 ex 1898.) — Viz též výn. min. kultu a vyuč. č. 43.416/1907 a výnos min. sprav. 24.218/1907 a 1451/I, ex 1909.

dují v novém náboženství nemanželské děti, které nedovršily ještě 7. rok svého věku.

Syn, nedovršivší ještě 7. rok svého věku, legitimovaný [královským] reskriptem, nebo otcem uznáný, následuje na přání otcovo, vyslovené do šesti měsíců po legitimaci nebo uznání, v náboženství svého otce, pokud toto náboženství náleží k náboženstvím recipovaným nebo zákonně uznaným.

Co do prohlášení a chování jeho v evidenci matriční jest přiměřeně použití ustanovení § 1 odstavce druhého a třetího.

§ 6.

Každá smlouva, revers nebo takové opatření, jež odporují obsahu tohoto zákona, jsou neplatny a nemají v žádném případě právo účinku.

§ 7.

Co do náboženské výchovy dětí, jež se narodí nebo se vzrodily z manželství, uzavřeného dříve, než nabyl platnosti tento zákon, zůstanou v platnosti ustanovení toho zákona, který platil v době uzavření sňatku.

§ 8.

Podrží svoji platnost ustanovení §§ 13, 14, 15 a 18 zák. čl. LIII:1868, rozšířená též na osoby, náležející k zákonem uznanému náboženství.

§ 9.

Všechna tomuto zákonu odporující právní ustanovení, zvláště §§ 12 a 16 zákonného článku LIII:1868 pozbývají působnosti.

§ 10.

Tento zákon nabude platnosti současně se zákonem článkem XXXI:1894, upravujícím obligatorní civilní sňatek, a pověřují se jeho provedením ministr kultu a vyučování, ministr spravedlnosti a ministr vnitra.

Nařiz. min. kultu a vyuč. ze dne 29. června r. 1895 čís. pres. 1675 o provádění zák. čl. XXXII. z r. 1894, o náboženství dětí.

§ 1.

Zák. čl. XXXII. z r. 1894 o náboženství dětí vstoupí v platnost — vzhledem ku § 10 tohoto zákona a nařízení maď. král. min. ze dne 29. června 1895 čís. pres. min. 2020 — dne 1. října r. 1895 současně se zák. čl. XXXI. z r. 1894 o právu manželském, a proto pozbude v plném znění platnosti dnem 1. října r. 1895 nařiz. min. kultu a vyučov. ze dne 26. října r. 1890 č. 10086 o vzájemném zasílání křestních listů.

§ 2.

Oběžník min. kultu a vyuč. ze dne 13. ledna r. 1895 čís. 563 zůstane v platnosti až do dalšího zákonodárného opatření. Osoby, které stojí mimo přijaté neb zákonem uznané náboženské společnosti, jest dle citovaného nařízení ohledně náboženství a výchovy jich dětí považovati za příslušníky oné náboženské společnosti, ke které patřily před tím.

K § 10.— Viz nař. min. kultu a vyučování čís. pres. 1675/1895.

Příloha B.

Nařiz. mař. král. min. kultu a vyuč., spravedln. a min. vnitra čís. pres. min. kultu a vyuč. 1674 z r. 1895 o úpravě formalit při dohodách a prohlášeních ohledně náboženství dětí a úpravě ohledně postupu při jejich matriční evidenci a ohledně přestupů se svolením poručenských vrchností.

Následkem plné moci, uvedené v § 1 zák. čl. XXXII. z r. 1894 o náboženství dětí a na základě § 3, 4, 5 a 10 téhož zákona nařizujeme následující:

§ 1.

Dohodu ohledně náboženství dětí (§ 1 zák. čl. XXXII:1894) musí snoubenci, patřící k různým přijatým neb zákonem uznaným náboženstvím, prohlásiti před [král.] okresním soudcem, měšťanostou, neb hlavním slúžným osobně, anebo zvláštními jich plnomocnky.

Za zvláštního spolnomocněnce může býti přijat pouze ten, kdo své pověření dokáže takovou veřejnou notářskou neb soudně ověřenou plnou mocí, ve které jest přesně vysloveno, zda všechny děti následovati budou v náboženství některého z rodičů, otce či matku.

Dohodu jest prohlásiti před [král.] okresním soudcem, měšťanostou, neb hlavním slúžným za současné přítomnosti obou interesovaných snoubenců, anebo jich zvláštních plnomocníků.

O dohodě musí [král.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slúžný sepsati protokol podle vzorce č. 1,

kteřý jest stranám přečísti, v jazyce srozumitelném jim vysvětliti, a po přijetí jest jej opatřiti odpisem projednávajícího úředníka jakož i stran, případně znamením ruky posléze jmenovaných. Zvláštní plnou moc jest přiložiti ku protokolu.

§ 2.

Před sepsáním protokolu musí se [král.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slúžný přesvědčiti o osobní totožnosti stran a případně o tom, zda jsou plné moci vystaveny podle § 1.

Konečně jest se stran dotázati ohledně toho, kde, kdy a před kterým občanským úředníkem (§ 29. zák. čl. XXXI:1894) si přejí uzavřítí sňatek.

§ 3.

[Krá.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slúžný jest povinen přesvědčiti se též o tom, zda snoubenci patří dle platných zákonů a nařízení (cirkulár. nař. č. 563/1875*) k tomu náboženství, za jehož vyznavače se přiznávají.**)

Kdyby zjistil, že snoubenci podle zákona nenáleží k tomu náboženství, za jehož vyznavače se přiznávají: jest jim vysvětliti jich omyl a to, že jich dohoda bude pouze tehdy platna, když se dohodnou o výchování veškerých dětí v tom náboženství, k němuž patří otec, nebo matka podle zákona. Kdyby snad snoubenci i po vysvětlení trvali na tom, aby jich dohoda byla vzata do protokolu: jest v protokole

*) Viz str. 29. sb. nař. z r. 1875.

**) Viz též mař. min. kultu a vyuč. čís. 11.574 z r. 1896 (viz str. 830. sbírky nařízení z r. 1896).

poznamenati, že byli před tím bezvýsledně upozorněni.

§ 4.

Ověřený opis protokolu, sepsaného podle § 1 a 3, vydá [král.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slůžný nejpozději během sepsání následujících tří dnů podle přání jednomu, nebo oběma snoubencům, anebo zvláštním plnomocníkům, a každopádně jej zašle vedoucímu sňatkové matriky, resp. tomu občanskému úředníkovi, před kterým si strany přejí uzavřítí sňatek. (Posl. odst. § 70 instr. min. sprav., č. 27.243/1895, § 72 posl. odst., § 78 téže instrukce**).

Originální protokol, jakož i plné moci, vystavené podle § 1 a 3, ponechá [král.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slůžný ve svém archivu.

Matrikář, anebo jiný občanský úředník, nezapiše dohodu do matriky resp. do protokolu, sepsaného o uzavření sňatku, když by nastala dohoda nebyla podle z. čl. XXXII. z r. 1894 platna.

§ 5.

Dohodu, uzavřenou ohledně náboženství dětí, možno podle § 3 z. čl. XXXII:1894 později změnit pouze v tom případě, když některá ze stran, majících různé náboženství, přestoupí k náboženství jiného manžela tak, že se sňatek stane sňatkem stejně věřících.

V tom případě musí [král.] okresní soudce, měšťanosta, neb hlavní slůžný dohodu pojeti do protokolu podle pravidel, obsažených v § 2, podle vzorce 2.

***) Místo zde uvedených §§ platí §§ 75 a 77 a 4. bod § 82 Sň. I.

§ 6.

Předpisů 1. odst. § 2 jest použití též v případě pozměnění původní dohody. Vysvědčení o přestupu, které musí dotvrzovati, že manželé jsou teď již oba členy téhož náboženství, jakož i ověřený opis původní dohody — ovšem pokud byla dohoda usku- tečnena před jinou vrchností — jest předložiti [král.] okres. soudci, měšťanostovi, neb hlav. slůžnému.

Kromě toho jest předložiti výtah z matriky sňatků, jakož i výtahy z rodné matriky veškerých dětí, jež nedosáhly ještě 7. rok svého života.

Předložené dokumenty jest připojiti ku protokolu. Místo originálů možno přiložiti ověřené opisy. Opisy může ověřiti také projednávající veřejný úředník.

Ověřený opis protokolu, sepsaného o pozměnění dohody, jest vydati nejpozději během třech po sepsání následujících dní podle přání jednomu, anebo oběma manželům, resp. jich zvláštním plnomocníkům, a na každý pád jest jej ex offio zaslati s jedné strany matrikáři, u něž jest sňatek stran veden v evidenci (posl. odst. § 78 instr. min. spravedln. č. 27.243/1895*) — s druhé strany tomu matrikáři, u něž jest vedeno v evidenci narození dětí, jež nedosáhly 7. roku svého věku. (§ 57 instr. min. vn. čís. 60.000/1895**). Předpisů posledního odstavce § 54 jest přiměřeně používatí.

*) Místo tu citovaného § platí bod 4, § 82 Sň. I.

**) Místo tu citovaného § platí § 85 M. J.

§ 7.

Jestli sňatek rodičů, patřících k rozličným přijatým, anebo zákonem uznaným náboženstvím, stane se sňatkem stejné víry, protože jeden z manželů přestoupí na víru druhého manžela, a z manželství pocházející dítě, které překročilo 7. rok věku, nedovršilo však ještě 17 rok věku, přeje si, podle §§ 3 a 4 zák. čl. XXXII. z r. 1894 přestoupiti na společnou víru rodičů: může se to státi pouze se svolením poručenské vrchnosti.

Svolení si může vyžádati od příslušné širotské sedrie (= poručenský úřad): dítě, jež si přeje přestoupiti, nebo jeden z rodičů, anebo — když rodič není zákonným zástupcem dítěte — jeho zákonný zástupce.

Žadatel jest povinen předložiti: výtah ze sňatkové matriky rodičů, v případě, že ohledně náboženství stávala mezi rodiči dohoda podle zákona, ověřený opis dohody, jakož i protokolu o pozměnění dohody, dále osvědčení, vystavené o přestupu rodiče, a konečně výtahy z rodné matriky interesovaných dětí, které již překročily 7. rok svého věku, avšak nedosáhly ještě 18. roku věku.

Poručenská vrchnost vydá příslušnému měšťanostovi, resp. hlavnímu služnému žádost, resp. protokol, sepsaný o ústně podané žádosti, k výsledku interestů, a to přestoupiti si přejícího dítěte, rodičů toho dítěte, a když zákonným zástupcem dítěte není některý z rodičů, jeho zákonného zástupce. Přestoupiti chtějící dítě jest vyslechnouti každopádně osobně, podle možnosti za nepřítomnosti rodičů, resp. zákonného zástupce.

Při té příležitosti jest povinen měšťanosta nebo hlavní služný přesvědčiti se o tom, zda je dítě již do té míry vyspělé, že může míti již vlastní náboženské přesvědčení. Výsledek výsledku jest pojatai zevrubně do protokolu.

Poručenská vrchnost může v případě potřeby předvolati k sobě dítě, chtějící přestoupiti, za účelem výsledku, a k přestoupení udělí svolení jen tehdy, když dítě ukáže takový stupeň vyspělosti, že může míti vlastní náboženské přesvědčení.

Kdyby dítě nebylo nakloněno tomu, aby opustilo dosavadní náboženství: jest svolení poručenské vrchnosti odepřiti.

Proti rozhodnutí poručenské vrchnosti jest přípustna apelace ku příslušné vrchnosti.

Přestoupení samo děje se po uděleném povolení vrchnosti poručenské způsobem, předepsaným v §§ 3—8 z. čl. LIII. z r. 1868.

§ 8.

Kdyby děti následovaly podle zákona náboženství rodičů pro nedostatek platné dohody, a jeden z rodičů za manželství by přestoupil k jinému náboženství, musí přestupující rodič — má-li dítě jeho pohlaví, jež nedosáhlo ještě 7. roku věku — oznámiti přestup potom, když skutečně nastal, příslušnému matrikáři za současného předložení dokumentu, přestup dosvědčujícího, za účelem vedení jej v evidenci v matrice narozených. (§ 57 instr. min. vnitřní čis. 60.000/1895.*)

*) Místo citovaného § platí § 86 M. J.

Kdyby si otec dle § 5. zák. čl. XXXII. z r. 1894 přál, aby dítě mužského pohlaví, legitimované královským reskriptem, anebo otcem uznané — které ještě nedovršilo 7. roku svého věku — následovalo jej v náboženství, může své přání v tomto ohledu prohlásiti do šesti měsíců po legitimaci, anebo uznání.

O tom prohlášení sepíše (král.) okresní soudce, měšťanosta nebo hlavní slůžný — maje na zřeteli předpisy, obsažené v § 1., jakož i v 1. odst. tohoto nařízení — protokol dle vzorce čís. 3.

Reskript, oznamující nejvyšší rozhodnutí, při uznání však — když se nestalo osobně — veřejný dokument, týkající se uznání, konečné výtahy z matricy narození legitimovaných neb uznaných dětí, jest předložiti projednávajícímu (král.) okres. soudci, měšťanostovi neb hlav. slůžnému, a v originále neb ověřeném opise přiložiti ku protokolu.

Opis může ověřiti též projednávající veřejný úředník.

Ověřený opis protokolu jest vydati nejpozději do 3 dní po sepsání otcí, resp. zvláštnímu splnomocněnci a na každý pád zaslati za účelem záznamu do matricy narození těm matrikářům, kteří vedou v evidenci narození dětí mužského pohlaví, král. reskriptem legitimovaných nebo uznaných za vlastní (§ 57 instr. min. vn. 60.000/1895).*)

Předpisů posled. odstavce § 4. jest přiměřeně používati.

*) Místo tu citovaného § platí § 85 M. J.

Předpisů §§ 1—6 a 9 tohoto nařízení jest přiměřeně používati též v tom případě, když snoubenci dohodu o náboženství dětí, učiněnou podle § 1 zák. čl. XXXII. z r. 1894, anebo změnu té dohody, učiněnou podle § 3 citovaného zákona, anebo otec vyjádření o náboženství nemanželských dětí podle § 5 zák. čl. XXXII. z r. 1894, prohlásí před veřejným notářem.

V tomto případě co do formalit sepsání veřejné listiny jest používati předpisů zákona o veřejných notářích.

Za účelem chování v evidenci zmíněných dohod a prohlášení musí (král.) veřejný notář zaslati ověřený opis sepsané veřejné listiny matrikáři resp. občanskému úředníku, jmenovanému v tomto nařízení.

V Budapešti, dne 29. června r. 1895.

Dr. Wlassics Jul. v. r.

Erdély Sándor v. r.

Perczel Dezső v. r.

Vzor č. 1 k § 1 příl. B.

PROTOKOL,

sepsaný (kdy a kde?) o dohodě, uzavřené dle § 1. zák. čl. XXXII. z r. 1894.

Dostavil se přede mne, podepsaného měšťanostu (hlav. slůžného, [král.] okres. soudce) C, bytem v..., nar. dne... mēs... r...., jež osobně znám, (který svoji osobní totožnost dotvrdil svědky A a B).

(který osobní totožnost prokázal vojenskou knížkou, rodným listem) a jest vyznání řím.-kat., což do-
svědčil předloženým křesťním listem (vysvědčením
o přestupu), (který se přiznává k nazarenům, jež
však dle oběž. mim. kul. a vyuč. ze dne 13. II. r.
1875, č. 563 jest považovati za řím.-katolíka), statkář,
jako ženich a D Marie, obyvatelka..., narozená
dne... měs... r..., náboženství evg. augs. co ne-
věsta [D., bytem v., 50letý, okr. lékař, dle přílo-
ženého dokumentu jakožto zvláštní splnomocněnc
své dcery Marie, nevěsty C-ovy, ..leté, nábož. evg.
augs. (nevěsty D Marie, obyvatelky., ..leté, ná-
bož. evg. augs.) a oba prohlásili svoji souhlasnou
a společnou vůli, aby veškeré děti, které vzejdou
z manželství C s D, následovaly náboženství otce,
t. j. řím.-katolického.

Dle svého vyjádření uzavrou snoubenci tento sň-
tek před matrikářem v....

Na to byl protokol stranám přečten, a byv shle-
dán za úplně se shodující s jich vůlí, jimi vlastno-
ručně podepsán, resp. opatřen znamením ruky s po-
známkou, že ověřený opis tohoto protokolu byl dnes
zaslán matrikáři v..., který bude spolupůsobiti
při uzavření manželství, a jeden ověřený opis byl
též vydán stranám.

V...

.....
měšťanosta.

.....
ženich.

.....
nevěsta.

Vzorec čís. 2 k § 5 příl. B

Protokol,

sepsaný (kdy, kde?) o nové dohodě, uzavřené dle
§ 3 zák. čl. XXXII. z r. 1894.

Přede mne, podepsaného hl. slůžného (měšťano-
stu, [kr.] okr. soudce) dostavil se dnes C, bytem v...
...letý, statkář, jež osobně znám a který je dle pří-
loženého vysvědčení o přestupu náboženství evg.
augsb., s manželkou C-ovou, roz. D Marií, naroz.
dne... měs... r..., nábož. evg. augs., bytem v...
kterou též osobně znám, a prohlásili svou vůli, aby
dohoda, kterou uzavřeli před vstoupením do man-
želství (kdy, kde, před kým?) a jejíž hodnověrný
opis jest přiložen, byla pozměněna tak, aby jak jich
syn Vojtěch, roz. (kdy, kde?) a dcera Alžběta, roz.
(kdy, kde?), kteří ještě nedovršili 7. roku svého vě-
ku, jakož i všechny děti, jež se eventuálně z man-
želství narodí, následovaly bez výjimky jich nyní
jež společného náboženství t. j. nábož. evg. augsb.
Na to byl protokol přečten (stranám v jich řeči ma-
teřské, t. j. vysvětlen), a byv shledán za úplně
souhlasný s jich vůlí, jimi vlastnoručně podepsán.

Poznamenává se, že hodnověrný opis tohoto pro-
tokolu byl dnes zaslán matrikáři v... za účelem
záznamu do matriky sňatků, matrikářům v... a
v... za účelem záznamu do rodné matriky Vojtěcha
a Alžběty, a jeden hodnověrný opis byl vydán stra-
nám.

V.....

.....
hl. slůžný.

.....
otec.

.....
matka.

Protokol,

sepsaný (kde, kdy?) o prohlášení, učiněném dle §5. zák. čl. XXXII. z r. 1894.

Dostavil se přede mne, podepsaného hl. slůžného (měšťanostu, [král.] okr. soudce) N. N., bytem v..., naroz. dne... měs... r..., náboženství řím.-kat., advokát, jež osobně znám a prohlásil své přání, aby jeho syn Vojtěch, narozený mimo manželství (kde, kdy?), z X. Y., cbyvatelky v..., ...leté, nábož. ev. ref., který byl legitimován nejvyšš. rozh. jeho velič. ze dne..., sděleným reskriptem ministra spravedlnosti ze dne... čís..., následoval jeho t. j. řím.-katolického náboženství.

Po té protokol, byv přečten straně a shledán za shodující se s její prohlášenou vůlí, byl jí vlastnoručně podepsán.

Poznamenává se, že hodnověrný opis tohoto protokolu byl dnes zaslán matrikáři v... za účelem evidence v rodné matrice syna Vojtěcha.

V.....

.....
hlav. slůžný.

.....
otec.

Přehled zákonných ustanovení o trestání zločinů, přečinů a přestupků proti náboženství a jeho svobodnému výkonu.

Zák. čl. V. z roku 1870 v § 190, 191, 192.

Zák. čl. XL z roku 1879 v § 51, 52, 53 a 54.

Výn. min. kultu a vyučování č. 5912 ze 2. II. 1898:

.... Tak jako před 1. říjnem r 1895 možno i nadále bez mého opatření prováděti:

1. Záznamy, které jest prováděti na základě pravoplatných rozsudků [král.] soudů;

2. záznam do rodné matriky na základě smlouvy adopční, potvrzené vládou, a legitimace per rescriptum principis, jakož i záznam s nimi souvisejícího přenechání jména, a to na dožadání dotyčné [král.] sedrie, neb sirotské sedrie (= poručenského úřadu), učiněné v důsledku pověření [uh. král.] ministrem spravedlnosti;

3. (nyní nepraktické);

4. záznam povolené změny jména do matriky rodné a sňatkové, a to na základě nařízení [král. uh.] ministra vnitra

Ohledně záznamů do církevních matrik, které se mohou státi potřebnými ve případech zde neuvedených, učiní dotyčný duchovní hlášení své církevní vrchnosti, která záležitost předloží ministru kultu a vyučování; na nařízení ministra kultu a vyučování obecní vrchnost zaopatří data za spolupůsobnosti církevních úřadů a sebraný jednacím materiál předloží ministru kultu a vyučování, který pak rozhodne o provedení matričního záznamu (č. 17.142 min. kultu a vyuč. ze 26. V. 1893) pokud možno dle stávajících předpisů o státních matrikách. Před státním matrikářem vyslovené uznání za vlastní dítě, vedeného v církevní matrice, jest platné a musí

je ministr kultu a vyučování dáti zaznamenati. (Č. 25.799/907 min. sprav.)

Povinnost duchovních poskytovatí data ke správnému sestavování seznamu branců.

Dle § 36 zák. čl. VI. 1889: „Obecní představení a matrikáři jsou zodpovědní za správnost pomocných dokumentů, jež jsou od nich požadovány k odvodním seznamům, a mají ve svém oboru působnosti podporovati politické úřady při všech jich úředních řízeních ohledně provádění odvodů osob odvodem povinných.“

Zmíněná povinnost duchovním připomenuta: a) v ýn. uh. min. kultu a vyuč. č. 47.228 ze 17. VII. roku 1901 (sdělování potřebných matričních dat k umožnění správného soupisu branců);

b) v ýn. uh. min. kultu a vyuč. 56.662 ze 17. VIII. r. 1905 (ohledně sestavování a přezkoušení matričních dat, potřebných k řádnému soupisu branců).

K tomu viz § 65. zák. ze dne 19. III. 1920 č. 193 Sb. zák. a nař., § 10 nař. ze dne 28. února 1921, čís. 269 Sb. zák. a nař.

Řecko-katolíci.

Král. dvors. nař. čís. 29.034 ze 4. X. 1814 o katolících řeckého ritu. (Výtah.)

Ohledně vzájemného poměru katolíků římského a řeckého ritu se nařizuje:

1.
2. Věřící nesmí býti naváděni, aby změnili ritus, a dobrovolný přestup z jednoho ritu ke druhému

má se díti s vědomím a za souhlasu biskupů obou ritů.

3.

4.

5. Duchovní jednoho ritu mohou děti rodičů, patřících ke druhému ritu, křtiti za nepřítomnosti, nebo v případě zaneprázdnění duchovního jich ritu, mají se však jednou pro vždy dohodnouti, a křestní list musí ihned zaslati dotyčenému duchovnímu. Takové křty však nemají za následek změnu ritu. Řecko-katolíci duchovní mají dbáti, aby při křtech děti římsko-katolické současně nebiřmovali.

6.

7.

8. Jest přísně zakázáno, aby duchovní jednoho ritu udělovali věřícím druhého ritu požehnání, jakékoli svátosti a konali jim obřady. Když oba rity mají společný hřbitov, má jej spravovati ten duchovní, který má vyšší důstojnost, postavení a udržování kříže na hřbitově jest společnou povinností věřících obou ritů. Když bude založen nový hřbitov, jest jej rozdělití dle počtu duší, obě části má příslušný duchovní vysvětití a spravovati. Kdyby zvony byly společné, mohou jich používati věřící obou ritů: jinak však také nesmí býti odpíráno používání zvonů věřícími druhého ritu proti zaplacení mírných poplatků. Procesí nelze zakazovati žádnému ritu, jest však dbáti o to, aby jedno nepřekáželo druhému; duchovní však nesmí nutití věřící druhého ritu, aby se účastnili procesí.

9. Jakékoliv příjmy, buď štolu, anebo koblinu a

rokovinu nesmí farář požadovati od věřících druhého ritu; proto i v případě, když nějaké náboženské úkony vykoná pro osobu druhého ritu, patří příjem za tento úkon duchovnímu, jehož ritu dotýčný přináleží.

10. Když osoby různého ritu uzavírají sňatek, odávati má právo duchovní, který jest příslušný dle ritu nevěsty. Oddávání však se nesmí státi dříve, dokud sňatek neohlásili duchovní obou ritů, vyjma případ, že by biskupové obou ritů udělili dispensi. Oddávající duchovní má upozorniti snoubence, že žádnému z nich není dovoleno změnití svůj ritus, přemlouvati, neb nutiti případně posměšky druhého snoubence ke změně ritu, anebo jakýmkoli způsobem překážeti druhému snoubenci ve výkonu ritu, neb svěcení svátků a že každý ze snoubenců bude i nadále povinen svátosti přijímatí od svého duchovního. Štola patří oddávajícímu duchovnímu. Roční příjem z koblíny a rokoviny jest rozdělití oběma duchovním. Děti, pocházející z takového manželství, následují ritu otce, co hlavy rodiny.

11. Přísně se zakazuje duchovenstvu obou ritů, aby buď tajně, nebo veřejně, obzvláště však s kazatelnou svůj ritus vychvalovati na úkor druhého a druhý ritus snižovali a sesměšňovali; i ukládá se biskupům obou ritů, aby v tomto ohledu dozírali na své duchovní.

Nař. ze 3. VI. r. 1883 čís. 410 V. ministerstvo kultu a vyučování vyrozumělo veškeré církevní vrchnosti, že všechny **majetku se týkající sporné záležitosti řecko-katolíků s řecko-východními** příště budou vy-

řizovány administrativní cestou, a že žaloby v těchto záležitostech nutno podati vždy u administrativní vrchnosti první instance, z jejíhož rozhodnutí lze se odvolati až k ministerstvu kultu a vyuč., které rozhodne v poslední instanci — poněvadž následkem rozhodnutí kurie, vyneseného v plenárním sezení občanského senátu dne 13. IV. r. 1882 pod čís. 8512, ministr kultu a vyuč. svým výn. ze 3. VI. r. 1883 čís. 4102 vyslovil zásadu, že majetkové záležitosti, sporné mezi řecko-kat. a řeč. východními, patří před úřady administrativní, a tuto zásadu vzala min. rada ve svém sezení dne 22. VI. r. 1883 se schválením na vědomí.

Zák. čl. XXVII. z roku 1790/1.

o příslušnicích řeckého — nesjednoceného ritu.

Jeho nejsv. král. ap. velič. blahovlnně ráčilo schváliti, aby obyvatelé řecko-nesjednoceného ritu, bydlící v této zemi a mající v této zemi občanská práva, po zrušení tomu odporujících zákonů, pokud se týkají řecko-nesjednocených, jakož i ostatní obyvatelé v tomto Maďarsku a v připojených částech (roz. Chorvat.-Slavonsko) byli způsobilí k nabývání a držení nemovitostí a k zastávání jakýchkoli úřadů.

Ostatně zůstanou nerušeně v platnosti práva jeho král. veličenstva v záležitostech duchovenstva, církve, náboženství, jehož výkon s jich strany musí býti úplně svobodný, v záležitostech nadací, studií a výchovy mládeže, jakož i ohledně výhod, které neodporují základním zákonům země tak, jak jeho nejsv. veličenstvo je převzalo od slavných předků.

O řecko-východních.

(Sankcionován 23. června r. 1868, vyhlášen ve sněmovně poslanecké dne 27. června r. 1866, ve sněmovně magnátů dne 30. června r. 1868.)

§ 1.

Srbský národní kongres, svolaný r. 1864 a r. 1865 v Karlovicích jakožto jeho pokračování konaný, dodatečně se uzákoňuje, pokud byl utvořen odchylně od § 8 zák. čl. XX. z r. 1847.—1848.

§ 2.

Samostatné metropole, ustavené pro Rumuny řecko-vých. náboženství, rovnoprávné s metropolemi Srbů, jakož i povýšení sedmíhrackého řecko-vých. biskupství na arcibiskupství se uzákoňuje a předpisy zák. čl. X z roku 1892 se na ně rozšiřují.

§ 3.

Ježto rozloučení řeckovýchodních na dvě neodvislé církevní provincie učiní potřebným zvláštní vykonávání jich autonomních práv, zabezpečených § 8 zák. čl. XX. z r. 1848 se zachováním nejvyššího dohledacího práva jeho veličenstva, jež má býti vykonáváno ústavně, jsou příslušníci shora zmíněných dvou metropolí oprávněni, aby své církevní, školní a k nim se vztahující nadační záležitosti v mezích zemských zákonů — zvláště a na kongresech církevních, které mají býti dotyčnými metropolitou svolávány-občasně po předchozím oznámení jeho veličenstvu samostatně vyřizovali, upravovali a dle

pravidel, vypracovaných na těchto kongresech a schválených jeho veličenstvem, samostatně vlastními orgány spravovali a vedli.

§ 4.

Příslušníci obou metropolí jsou oprávněni, zachovájíc ovšem nejvyšší schvalovací právo, organizovati svoje církevní shromáždění (kongresy).

§ 5.

K tomu cíli se ministerstvo pověřuje, aby se dle odedávna stávající praxe staralo, aby arcibiskup a srbský patriarcha svolali karlovičský srbský národní církevní kongres řeckovýchodních, složený z 25 dotyčných hlavních pastýřů ze 25 církevních, 50 světských a 25 k nim zvolených delegátů z vojenské hranice.

§ 6. Nepraktický.

§ 7.

Nejhlavnějším úkolem obou církevních kongresů, jež mají býti takovýmto způsobem svolány, bude, aby stanovili se schválením jeho veličenstva organizaci církevního shromáždění.

§ 8.

Veškeré požadavky — povstale následkem rozloučení obou metropolí, pokud je nelze vyřídití vzájemnou dohodou — týkající se buď celé metropole, anebo obvodů biskupských, nebo církevních obcí, případně jednotlivců, je uplatňovati kolku a poplatku prostě před některým řádným soudem, který má jeho veličenstvo delegovati za kontrasignace, dotyčného mi-

nistra, a při tom řízení se připouští jediné řádné odvolání dvooinstanční, poměnouc jakékoliv jiné ostatní prostředky opravné, a instanční soudy musí takové naříkané spory vyřizovati mimořádně.

§ 9.

Řecko-východní, kteří nejsou ani Srby, ani Rumuny, ponechávají se i nadále v držení všech těch práv, která vykonávali co do samostatného obstarávání církevních a školních záležitostí, co do svobodného používání svého rituelního jazyka, jakož i která vykonávali při správě svého církevně-obecního majetku a nadací.

§ 10.

Předpisy § 8. zák. čl. XX. z r. 1848., odporující tomuto zákonu, se zrušují.

Zák. čl. XXV. z roku 1881.

o vyřizování sporných otázek, vzniklých v náboženských obcích řecko-východních, uvedených v § 9. z. čl. IX. z r. 1868 ohledně kostelů, k nim patřícího církevního neb nadačního majetku a škol.

(Sankcionováno dne 15. IV. r. 1881. Vyhlášeno v parlamentě 25. IV. r. 1881. Ve sněmovně magnátů 27. V. roku 1881.)

§ 1.

Sporné otázky ohledně kostelů a k nim patřícího církevního neb nadačního majetku a škol, vzniklé v náboženských obcích řecko-východních, zmíněných v § 9. zák. čl. IX. z r. 1868, mezi věřícími, ať tito

jsou stejné nebo různé řeči — pokud je nelze vyrovnati smírnou dohodou — musí vyříditi [král.] sedrie, delegovaná dle § 8 z. čl. IX. z r. 1868 podle předpisů řádného řízení, a to kolku — a poplatku — prostě.

V těchto sporech nemá místa obnovení sporu na základě nových důkazů, a odvolací soudy vyřizují tyto záležitosti mimo pořadí.

§ 2.

Prováděním tohoto zákona se pověřují min. kultu a vyuč. a min. spravedlnosti.

Israelité.

Zák. čl. XVII. z r. 1867

o rovnoprávnosti israelitů co do občanských a politických práv.

§ 1.

V zemi bydlící israelité se prohlašují za rovnoprávné s křesťanským obyvatelstvem co do výkonu všech občanských a politických práv.

§ 2.

Všechny tomu odporující zákony, zvyklosti neb nařízení se tímto zrušují.

Zák. čl. XLII. z r. 1895

o náboženství israelitském.

(Sankcionováno 16. října roku 1895, vyhlášeno ve Sbírce zemských zákonů 18. října r. 1895.)*

*) Nabyl platnosti 2. listopadu r. 1895.

§ 1.

Židovské náboženství prohlašuje se za zákonem přijaté náboženství.

§ 2.

Nařízení §§ 18, 19, 20, 21 a 23 zák. čl. LIII. z r. 1868 rozšiřují se též na vyznavače židovského náboženství.

§ 3.

Duchovním (rabínem) a představeným náboženské obce může být pouze takový člen židovské náboženské společnosti, který jest [maďarským] státním občanem a svoje vzdělání získal [v Maďarsku].

Provedením tohoto zákona se pověřuje ministerium.**)

Nařízením min. kultu a vyuč. ze dne 15. XI. r. 1871 č. 26.915 zasílá se **organisační statut orthodoxních Židů** na vědomí všem župám. Organisační statut autonomní náboženské společnosti orthodoxních Židů v Maďarsku a Sedmihradsku.

Kapitola prvá. Náboženská společnost.

§ 1.

Orthodoxní Židi v Maďarsku a Sedmihradsku — aškenezim a sefaradin — kteří již od pradávna stojí na základě náboženských zákonů, obsažených v Šulchan Aruchu, tvoří samostatnou autonomní náboženskou společnost.

***) Viz nařízení čís. uh. min. kultu a vyučování 2532/1895.

§ 2.

Náboženské zákony a předpisy Šulchana Arucha — ponechávají neporušenou rovnoprávnost náboženských zvyklostí Aškeneza a Sefarada — slouží za neporušitelnou směrnicí ve veškerých náboženských, rituálních a liturgických záležitostech náboženských společností a církevních obcí.

§ 3.

Připojení se jednotlivých církevních obcí k autonomní náboženské společnosti orthodoxních Židů Maďarska a Sedmihradska děje se přijetím tohoto organisačního statutu. Připojení se těch židovských jednotlivců neb skupin, které netvoří samostatnou obvodovou církevní obec, uskutečňuje se tak, že se dají přijati do některé autonomní církevní obce orthodoxních Židů, resp. do rabínského obvodu.

Vystoupení z autonomní náboženské společnosti orthodoxních Židů Maďarska neb Sedmihradska se uskutečňuje přijetím statutu takové církevní obce, neb vnesením takového usnesení, které odporuje některému předpisu tohoto statutu.

Kapitola II. Církevní obec.

§ 4.

Autonomní církevní obec orthodoxních Židů stala se dobrovolným spojením jednotlivců společností, mající za účel, aby uskutečnila a udržela veškerá zařízení a zaměstnávala a odměňovala všechno úřednictvo, kterého dle náboženských zákonů, pojatých do Šulchán-Arucha, potřebuje.

§ 5.

Každá taková náboženská obec jest autonomní, jedna na druhé nezávislou společností, vypracovává si samostatně statuty církevních obcí dle místních poměrů a na základě nich se utvořuje.

§ 6.

Tyto náboženské obce musí nejdéle do tří měsíců po přijetí tohoto organizačního statutu vypracovati statuty místní, jež nesmějí odporovati ani Šulchan-Aruchu, ani tomuto organizačnímu statutu, ani předpisům státních zákonů. Takový představený neb jakýkoli jiný úředník církevní obce, který navrhuje změnu zařízení neb zvyklostí církevní obce, odporující Šulchanu-Aruchu, ztrácí tím okamžitě svůj úřad.

§ 7.

Jednotlivci neb skupiny — předpokládá se, že jich případné vystoupení z lůna církevní obce jest dovoleno — jsou povinni i nadále, až do doby jich vystoupení, plniti závazky, náboženskou obcí vůči třetím osobám převzaté, leč by svoje vystoupení mohli dostatečnými příčinami odůvodniti. O tom, zda příčiny, jednotlivci neb skupinami uvedené, jsou postačujícími či nikoliv, rozhoduje zvolený soud (§ 11—19).

§ 8.

Přechodné ustanovení.

§ 9.

Jednotlivé skupiny, jakož i celé obce, mohou se na území Maďarska nebo Sedmihrad svobodně spojovati v obvodové náboženské obce, a to bez ohledu

na politicko-územní rozdělení. Statuty, odpovídající společným zájmům a poměrům církevně-obecným a zájmům školním, vypracují samostatně a ustaví se na jich základě. Statut, sloužící za základ sjednocení, nesmí však taktéž odporovati Šulchanu-Aruchu, ani tomuto organizačnímu statutu, ani předpisům státních zákonů.

Kapitola třetí. Chevra-Kadischa (svatý spolek) a jiné stávající neb utvořiti se mající spolky, sloužící výhradně židovským účelům.

§ 10.

Stanovy Chevry-Kadiše a jiných stávajících, neb tvořiti se majících spolků, sloužících výhradně židovským účelům, mají býti sestaveny ve smyslu těch zděděných a tradičních zvyků, které neodporují náboženským zákonům Šulchan-Aruchu. Chevra-Kadiša, jakož i ostatní stávající neb utvořiti se mající spolky, sloužící výhradně židovským účelům, tvoří autonomní korporace, které jsou neodvislé od náboženské obce.

(Poznámka: Dle čís. min. vn. 58.763 ze 26. XI. r. 1905 působnost Chevry-Kadiše kontroluje náboženská obce, administrativní vrchností zakročí pouze v případě stížností.)

Kapitola čtvrtá. Zvolený soud.

§ 11.

Spory náboženských obcí, vzniklé uvnitř náboženské obce nebo mezi náboženskými obcemi, rozhodovány jsou s konečnou platností zvolenými soudy,

keré nutno voliti a sestavovati výhradně ze členů autonomní náboženské společnosti orthodoxních Židů a dle příslušných předpisů Šuleham-Aruchu. (§§ 12, 14, 16.)

§ 12.

Při sporech náboženských obcí, které mají povahu výhradně administrativní, nebo finanční, zvolí každá ze sporných stran po dvou světských členech za soudce, kteří pak si společně zvolí jednoho rabína za předsedu. Zvolený soud rozhoduje jednoduchou většinou hlasů.

§ 13.

Rozsudek zvoleného soudu stane se pravoplatným, jestli žádá ze sporných stran neohlásí u předsedy do 8 dní od vyhlášení rozsudku apelaci.

§ 14.

Do zvolené apelační komise zvolí každá sporná strana po jednom rabínovi a světském členu za soudce, kteří si pak zvolí jednoho rabína za předsedu. Světští členové zvoleného apelačního soudu mají jenom votum informativum. Rabínské členové zvoleného apelačního soudu rozhodují prostou většinou hlasů.

§ 15.

Kdyby se členové některého zvoleného soudu nemohli dohodnouti ohledně předsedy, rozhoduje mezi nimi navrženými osobnostmi los.

§ 16.

Při sporech, vzniklých v náboženských neb zvykových záležitostech, zvolí strany soud, způsobem,

předepsaným v § 14. Rabínské členové tohoto zvoleného soudu rozhodují prostou většinou hlasů; — světští členové mají pouze votum informativum. Proti rozsudku tohoto zvoleného soudu není přípustna apelace.

§ 17.

Když však — při sporech o náboženské záležitosti, neb zvyklosti — byl předseda zvoleného soudu zvolen losem: jest jediné všemi hlasy vyneseny rozsudek pravoplatný. Kdyby při vynesení rozsudku nebylo docíleno jednosvornosti, má soudce, mající odlišné mínění, právo navrhnouti deset domácích uznaných orthodoxních židovských rabínských autorit. Druzí dva soudcové musí jmenovati jednoho z nich, jemuž jest před vynesením rozsudku předložiti spornou otázku, by podal dobrozdání. Písemně sdělené mínění rabínské autority, jmenované shora uvedeným způsobem — musí zvoleným soudcům sloužiti za směrnici pro vynesení konečného rozsudku.

§ 18.

Kdyby některá sporná strana mohla uvésti nové důvodné okolnosti, má přes konečný rozsudek, vyneseny zvoleným soudem, právo spornou záležitost předložiti témuž zvolenému soudu k doodatečnému přezkoumání, resp. vynesení rozsudku.

§ 19.

Do patnácti dnů od vyzvání některé ze sporných stran jest strana protivná povinna pojmenovati členy, jež zvolila do vybraného jimi soudu.

Kapitola V. O vyučování.

§ 20.

Ohledně vyučování světských předmětů považují autonomní náboženské obce orthodoxních židů Maďarska a Sedmihradska za směrodatné platné zemské školské zákony.

§ 21.

Vyučování mládeže hebrejským předmětům jest v prvé řadě starostí rodičů. Povinnost, aby bylo postaráno o vyučování platití nemohoucích dětí hebrejským předmětům, uvedeným v § 22, přináležejí náboženským obcím. V obcích, v nichž se nacházejí společné hebrejské neb konfesijní školy náboženských obcí: jest povoleno členům náboženské obce, jakož i celým skupinám, aby se soukromou cestou postarali o vyučování dětí hebrejským předmětům. Členové náboženské obce jsou však každopádně povinni nésti na ně dle zásad autonomie připadající příspěvky, vyměřené k účelům vyučování platití nemohoucích dětí. Členům náboženské obce, kteří nechají své děti vyučovati soukromě, nelze vyměřiti větší příspěvek k účelům vyučování platití nemohoucích dětí, než připadá na ty členy náboženské obce, kteří nemají dětí, povinných školou.

§ 22.

Vyučování světským předmětům stojí pod hlavním dozorem státní školní rady a pod přímým dozorem vyučovací komise, zvolené svobodně náboženskou obcí. Vyučování hebrejským předmětům však stojí ve školách náboženské obce pod výhradným

dozorem vyučovací komise, kterou má vhodně voliti náboženská obec a jíž v čele stojí rabín. Tato komise učiní současně opatření ohledně rozsahu vyučovací látky z Mikry, Míšny a Talmudu, jakož i ohledně znalostí rituálií, potřebných k židovskému náboženskému životu.

Poznámka: Minist. kul. a vyuč. svým výn. ze 24. VIII. r. 1877, čís. 20.521 upozorňuje municipia, že hebrejské školy náboženských obcí, sloužící k vyučování židovské víry, nepodléhají zák. čl. XXXVI. z r. 1868, a proto ani (král.) školní dozorcí, ani municipální administrativní výbory nemají práva vměšovati se do záležitostí těchto škol. Aby však pod touto rouškou nemohli židé vydržovati školy pokoutné, vyzývá municipia, aby tyto školy zavřela jen tehdy, kdyby v nich nevyučovali pouze náboženství, nýbrž také světským předmětům, čímž se tyto školy stávají pokoutními.

§ 23.

Učitelové, kteří chtějí býti zaměstnání, musí předložiti věrohodné vysvědčení o svém pedagogicko-vědeckém vzdělání, jakož i o svém mravně-náboženském životě, a to posléze uvedené opatřeno podpisem jednoho rabína, orthodoxními židovskými kruhy uznaného, a jednoho představeného některé náboženské obce.

O sporech, vyskytujících se ohledně úřední činnosti a nábožensko-mravního života, rozhoduje prapoplatně zvolený soud, uvedený v §§ 11—19 tak, jak ohledně vnitřních rozporů v náboženské obci.

Kapitola VI. Rabín.

§ 24.

Úkol rabína jest tento:

a) Vyučuje a vysvětluje náboženské zákony, rozhoduje o náboženských pochybnostech ve smyslu Šulchan-Arucha a koná veřejná kázání.

b) Provádí sňatky, rozloučení a chalizoth (obřízky).

c) Dozírá na nábožensko-rituelní zařízení náboženské obce, na šochtim (žsachtery = porážecí dobytka) a na ostatní podobné úřednictvo náboženské obce, pokud jest tím pověřen.

§ 25.

V ý k l a d y*) rabínovy jsou pravoplatny jedně tehdy, když se zakládají na předpisech Šulchan-Arucha.

§ 26.

Zrušen nařiz. min. kul. a vyuč. ze 6. II. r. 1884, čís. 5407: „Jeho cis. a král. apošt. velič. ráčil mne svým nejv. rozh. ze 2. února tohoto roku ve Vídní daným — zrušivši současně § 26 org. statutu orthodoxních židů, schváleného nejv. rozh. ze 22. X. r. 1871 zmocniti, bych učinil potřebná opatření, by v israelitských náboženských obcích mohly býti rabíny jen takové osoby, které jsou (maďarskými) státními občany a skončily s úspěchem alespoň čtyři nižší třídy gymnasia, nebo reálky, případně měšťanku.

*) Maď. originál obsahuje výraz „meghatározásai“ = definice.

§ 27.

Rabíni, kteří při upravení tohoto statutu již působili, nemusí vyhovovati požadavkům § 26.

Kapitola VII. Matriky.

§ 28.

Každá náboženská obec jest povinna starati se o to, aby v ní byla vedena matrika některým z jazyků v zemi obvyklých a to dle příslušných zemských zákonů.

§ 29.

Za založení matrik jest zodpovědna náboženská obec, a za správné vedení matrik funkcionář, tím pověřený.

Poznámka: O israelitských matrikách obsahují předpisy min. kultu a vyuč.: 28.493-75; 31.535-75; 13.429-83; 1924-85; 1191-88; 10.442-89.

Min. kul. a vyuč. nař. z 29. III. r. 1877 č. 7768 upravilo úřední označování jednotlivých židovských obcí.

1. Židovská náboženská obec kongresistů = Israelitská náboženská obec.

2. Israelitská náboženská obec orthodoxní.

3. Náboženská obec status quo.

Nař. min. kul. a vyuč. z 21. I. r. 1888, čís. 1191 pres. o poměru israelitských náboženských obcí k matričním záležitostem. (Vydáno na zákl. zmocnění, obdrž. nejv. rozh. z 5. VI. r. 1888.) — (Výtah.) —

1. Za hlavní neb mateřskou náboženskou obec a náboženskou společnost, vykonávající práva hlav-

ní, neb mateřské náboženské obce, jest považovati jen onu židovskou náboženskou obec, v níž stává rabinát, nadaný právem vésti matriky.

Tam, kde dnes existuje několik israelitských náboženských obcí, nadaných právem vésti matriky, mohou tyto náboženské obce se svou nynější funkční pravomocí a organizací i nadále zůstatí jako mateřské náboženské obce, dokud nepozbudou práva vedení matrik.

2. Od nynějška v témže městě neb téže obci může býti založeno více než jedna náboženských obcí jen tehdy, jestli já jim na návrh municipálního administrativ. výboru vzhledem k velikému počtu israelitů, chtějících je založiti a s ohledem na jich majetkové poměry i po hodnověrném vyšetření, zda každá z nich bude schopna dostatečně vydržovati svoje zařízení a úřednictvo — udělím právo vedení matrik.

Členové, vystupující z některé israelitské náboženské obce — buď za účelem připojení se ke druhé tam stávající náboženské obci, buď za účelem založení nové náboženské obce — jsou povinni veškerá břemena opuštěné náboženské obce po dobu pěti let od vystoupení nésti v takovém rozsahu, jako by byli ještě jejími členy, tedy: jak přímou církevní daň, tak i nepřímé příspěvky (gabella a j.); po té době jsou povinni účastniti se splácení oněch soukromoprávních závazků, které jimi opuštěná náboženská obec dle statutů převzala s jich výslovným, neb mlčky najevo daným souhlasem.

Těchto předpisů jest používatí též tehdy, kdyby

nastalo vystoupení filiální náboženské obce, neb modlitební společnosti, existující mimo sídlo mateřské obce, za účelem založení zvláštní filiální náboženské obce, neb modlitební společnosti.

3. Israelitské náboženské obce, jež nemají práva vésti matriky, jest bez ohledu na jich organizaci považovati za vedlejší obce, resp. filiální náboženské obce, anebo modlitební společnosti, a jejich poměr k mateřské náboženské obci upravuje se následovně:

a) Náboženské obce, existující v sídle mateřské náboženské obce, nemající však zvláštního práva k vedení matrik, jež se nyní stávají modlitební společností, nemohou ztenčiti příjem mateřské náboženské obce, ani porušiti jednotnost administrace mateřské obce, neb matričního rabinátu, zvláště existující zařízení náboženských obcí, jež se staly modlitebními společnostmi, mají však býti i nadále udržovány z pokladny mateřské obce.

Kdyby jedna část členstva mateřské náboženské obce v jejím sídle založila zvláštní modlitební společnost proto, poněvadž mateřská náboženská obec provedla změnu bohoslužebných zařízení v ní existujících, zůstanou mateřská náboženská obec a matriční rabinát i nadále jednotny, a jeho příjmy rovněž zůstanou neztenčeny, leč mateřská náboženská obec je povinna ročně poukázati modlitební společnosti podporu, kteroužto jest vyměřiti dle poměru, patrného z rozpočtu mateřské obce, dle něžž přispívají členové modlitební společnosti na modlitebnu náboženské obce a na plat příslušného úřednictva.

Ve všech ostatních případech musí členové, chtějící založiti zvláštní modlitební společnost, náklad její hraditi ze svého -- aniž ovšem ztenčí příjmy, nebo poruší jednotnost mateřské náboženské obce a matričního rabinátu.

Ostatně stojí modlitební společnosti právě tak pod dozorem mateřské náboženské obce, jako soukromé modlitebny a příležitostné modlicí společnosti, které mohou existovati v sídle mateřské náboženské obce s jejím svolením.

b) Členové filiální náboženské obce a modlitebních společností, existujících mimo sídlo náboženské mateřské obce, jsou povinni přispívati jen k nákladu matričního rabinátu a těch zařízení náboženské mateřské obce, kterých používají a co do ostatního mohou svoje zvláště existující zařízení spravovati dosavadním způsobem nezávisle od mateřské náboženské obce.

Jestliže příspěvky ke společným nákladům jsou rozvrženy dle poměru státních daní, tu pro členy filiálních náboženských obcí a modlitebních společností, jež jsou mimo sídlo mateřské náboženské obce, může býti vzata za základ rozvrhu jen polovice jich státních daní.

4. Israelitské náboženské obce mohou své místní statuty upraviti buď dle kongresionalistického, neb orthodoxního organizačního statutu, anebo dle stavu status quo ante. Jsou však povinny předložiti je mně na vědomí, resp. za účelem opatření jich klausulí o jich předložení. Náboženské obce již existující, které však nemají správně schválených sta-

nov, jsou povinny do tří měsíců předložiti mně svoje místní statuty k řádnému schválení.

Filiální náboženské obce a modlitební společnosti jsou oprávněny ve svém oboru působnosti stanoviti si pravidla, dle nichž si přejí spravovati svoje zařízení, kdyby však taková pravidla neexistovala, jsou ohledně správy filiálních náboženských obcí a modlitebních společností směrodatny následující předpisy:

a) každoročně v lednu jest svolati schůzi -- pomocí vyhlášky, vyvěšené aspoň 8 dní předem na dveřích modlitebny, neb místnosti sloužící co modlitebna -- které se může účastniti každý člen s hlasovacím právem, jehož roční příspěvek obnáší alespoň 4 kor., když ovšem příspěvky nedluhuje; členy, bydlící na jiném místě, jest pozvati zvláště; kdyby to správce synagogy shledal nutným, nebo by si to přálo 10 členů, jest svolati schůzi mimořádnou.

b) Roční schůze volí správce synagogy, pokladníka, kontrolora a notáře. Správce synagogy zastupuje filiální náboženskou obec, neb modlitební společnost, svolává schůze, předsedá na nich a dozírá na chrámový řád; pokladník provádí příjmy a vydání za dozoru kontrolora; notář obstarává písemné práce; veškeré vydané písemnosti podpisuje správce chrámu a notář; všechny funkce jsou bezplatné a jest je obsaditi členy, kteří jsou v držení všech politických práv.

c) Schůze určí roční potřebu a způsob úhrady a rozvrhne přímé příspěvky na jednotlivé členy, dále

přijímá a propouští úřednictvo, přezkoumává vyúčtování pokladníka a uděluje absolutionium.

d) Schůze jest schopna usnášeti se bez ohledu na počet přítomných členů a rozhoduje prostou většinou hlasů; při každé schůzi jest vésti protokol, ve kterém jest uvéstí přítomné jmenem, a učiněné usnesení jest přesně zaznamenati; protokol podpíše správce chrámu jako předseda schůze, notář a dva členové z přítomných jakožto ověřovatelé.

Název filiálních náboženských obcí a modlitebních společností, jakož i nápis jich razítek zní: „Israelitká filiální náboženská obec“, resp. „Israelitká modlitební společnost“ s dodatkem jména toho místa, na jehož území existuje. Israelitké náboženské obce nemusí ve svém názvu neb na svých razítkách uváděti svoji povahu jako hlavní neb mateřské náboženské obce.

5. Presidenti israelitkých náboženských obcí, jakož i správcové chrámů filiálních náboženských obcí a modlitebních společností jsou oprávněni přispěvků, rozvržené na jednotlivé členy, s placením prodlévající, dáti vymáhati cestou administrativní exekuce.

Každý israelita je povinen přispívati jako člen k nákladu oné israelitké náboženské obce, filiální náboženské obce, neb modlitební společnosti, na jejímž území bydlí; když má několik bydlíšť, může sám svobodně voliti jednu z dotyčných obcí, ke které chce patřiti.

6. Můj statut, vydaný dne 13. XI. 1885 pod pres. čís. 1924, který upravuje israelitké matriční záleži-

losti, zůstává nadále v plné platnosti*) po nutném zevrubném vymezení některých jeho ustanovení:

a) Pod „Israelitkým matričním obvodem“ rozumí se dotyčná „Israelitká náboženská obec“, ve které existuje matriční rabinát obvodní a která spolu s filiálními náboženskými obcemi a modlitebními společnostmi, existujícími mimo jeho sídlo, musí používatí na všech spisech a úředních podáních v záležitostech matričního rabinátu označení „Israelitká náboženská obec jakožto obvod matriční“.

b) Zvláštní statut „Israelitkého matričního obvodu“ zůstane i nadále v platnosti co zvláštní statut „Israelitské náboženské obce jako obvodu matričního“; kdyby takový statut neexistoval, a kdyby místní statut israelitké náboženské obce neobsahoval předpisy o vyřizování společných záležitostí obvodu, jsou pro administraci „Israelitké náboženské obce jako matričního obvodu“ platna ustanovení, obsažená v bodech a) až e) § 3 shora uvedeného mého statutu.

c) Tento bod pozbyl platnosti následkem zák. čl. XXXI. z r. 1894 a sňatkových instrukcí.

7. Všechna naše nařízení, jednající o vystoupení z israelitkých náboženských obcí a o možnosti založení zvláštních náboženských obcí, jakož i veškeré předpisy israelitkých statutů kongresionalistických a orthodoxního organizačního statutu, sděleného zdej. oběžníkem ze dne 15. XI. r. 1871 čís. 26.915, jakož i místních statutů israelitkých náboženských

*) Viz z. čl. XXXI. z roku 1894 o státních matrikách.

obcí, které odporují předpisům tohoto mého nařízení, je považovati tímto za zrušeny.

... Veškeré spory israelitů v životě jich náboženských obcí, nebo o používání shora uvedených předpisů, neb jiné spory — kdyby se strany nechtěly podrobiti náboženskému zvolenému soudu, předepsanému v organizačních statutech kongresionalistických a orthodoxních židů — jsou spornými věcmi, podléhajícími řízení administrativnímu, a to v župách v první instanci slůžnému, v městech s regulovaným magistrátem měšťanostovi, v druhé instanci podžupanovi a ve třetí instanci administrativnímu výboru.

Nař. min. kul. a vyuč. ze dne 23. XI. r. 1904, č. 97.929. K administrativnímu řízení patřící sporné záležitosti židů v životě náboženských obcí, když se strany nechtějí podrobiti zvoleným soudům, předepsaným v organizačních statutech kongresional. a orthodox. israelitů, vyřizují v župách v první instanci hl. slůžní (v městech s regul. magistrátem měšťanosta) a v druhé instanci administrativní výbory, při čemž možno se odvolati, resp. žádati o přezkoumání u min. kul. a vyuč.

Nař. min. kul. a vyuč. ze dne 27. X. r. 1905 č. pres. 4249. O příslušnosti zvoleného soudu autonomního ve sporných otázkách, vyskytujících se v orthodoxních náboženských obcích.

... Nařizují tímto, obnovuje současně oběž. min. kul. a vyuč. z r. 1890 č. pres. 2098, aby dle organizačního statutu orthodoxních israelitů, zasláného oběžníkem min. kul. a vyuč. ze dne 15. XI. r. 1871 čís.

26.915 na zákl. nejv. rozh. ze dne 22. X. r. 1871, sporné záležitosti, vyskytující se výhradně v orthodoxních náboženských obcích, byly vyřizovány autonomním zvoleným soudem, utvořeným za spolupůsobnosti zprostředkující komise. Administrativní vrchnost je tudíž dle posledního bodu statutu min. kul. a vyuč. z r. 1888 č. pres. 1191 kompetentní postupovati v takových věcech pouze tehdy, když se ty spory vyskytují mezi náboženskými obcemi orthodoxními s jedné a kongresionalistickými neb status quo s druhé strany.

O tom vyrozumívám s tím, aby orthodoxní náboženské obce, resp. jejich členové byli se svými stížnostmi odkazováni k foru kompetentního náboženského zvoleného soudu.

Rozhod. min. vn. č. 22.942-1901:

Israelitická modlitebna může býti udržována jediné náboženskou obcí a s jejím svolením.

Rozh. min. kul. a vyuč. č. 27.398-1900:

Rozpočet israelitické náboženské obce nepodléhá vrchnostenskému schválení; v případě stížnosti je předmětem revise správné rozvržení daní.

Min. orby čís. 48.151-1888 a min. obch. čís. 78.372-1902 ustanovuje, že prodej košerovaného masa pro členy israelitické nábož. obce je výlučným právem dotyčné israelitické náboženské obce, pročež nikdo není oprávněn prodávati košerované maso, kdo by k tomu od isr. náboženské obce, existující v dotyčné obci, nebyl obdržel povolení. Židov. nábož. obec může toto oprávnění provozovati sama ve vlastní režii, nebo je pronajati, anebo stanoviti

podmínky, za jakých je uděluje hlásícím se o to reznfkům.

Kdo by bez povolení příslušné židovské nábožen. obce prodával košerované maso, anebo na své firmě, na svých obchodních tiskopisech a reklamách používal označení, že je prodávacem košerovaného masa, neb používal takového označení, jimiž by obecnstvo mohlo býti klamáno (na př. hebrejská písmena), budiž potrestán živnostenskou vrchností od 40 do 400 korun.

Kdo by bez povolení židov. nábož. obce ku prodeji košerovaného masa porážel nebo nechal porážeti dobytek dle židovského ritu, bude trestán policejní vrchností pokutou do 100 korun, při opakování do 200 korun. Toto ustanovení platí též pro filiální židovské obce a modlitební společnosti.

Min. obch. ze 24. II. r. 1897 č. 6551-1897 rozhodlo, že košerované maso, připravené pro vyznavače cizí náboženské obce, anebo pro vývoz do ciziny, nepodléhá ustanovením těchto nařízení (roz. shora!), pročež dotyčná náboženská obec za takové maso nemá práva požadovati poplatků gabellu, resp. takový požadavek náboženské obce nemůže býti vrchností podporován.

Usnesení ministerské rady ze dne 20. X. 1905, čís. min. sprav. 36.919 a čís. min. kultu a vyučování 71.783. (Výtah.)

Podle praxe, vyvinuté v záležitostech koblíny, obsažené též v rozhodnutí král. kurie čís. 30., jakož i v rozhodnutí král. min. rady, jest domáhání se

koblíny v prvé řadě uplatňovati vždy administrativní cestou, a ta okolnost, že žalovaná strana právní podklad povinnosti popírá, nestačí k oslabení administrativní kompetence, nýbrž jen k tomu, aby strana — když se administrativní rozhodnutí stane pravoplatným a ona s ním není spokojena — mohla záležitost přenést na soudní cestu, pokud je sporný základ povinnosti; podle toho administrativní vrchnost nemůže odmítnouti meritorní vyřízení záležitosti z toho důvodu, že strana popírá oprávněnost podstaty povinnosti.

Podle rozhodnutí kurie ze dne 17. VI. roku 1899, čís. 6958/1898, nelze administrativní cestu opominouti ani tehdy, kdyby placením povinná strana rozhodně odmítala placení.

Rozhodnutím kurie ze dne 4. září roku 1883, čís. 3650: Vymáhání platu církevních osob jest v prvé řadě prováděti administrativní cestou, stejně jako daně.

Rozhodnutí ministerské rady ze dne 26. XI. roku 1887, čís. min. sprav. 40.330. Podle panující praxe je sice nárok na koblínu pravidelně uplatňovati zprvu administrativní cestou, teprve když rozhodnutí administrativní vrchnosti nabylo pravoplatnosti, a strana s ním není spokojena, může záležitost přenést na soudní cestu, avšak v daném případě bylo nutno přiznati kompetenci soudu, poněvadž duchovní X. Y. přenechal svoji pohledávku na koblínu osobě třetí, takže nárok uplatňuje ona třetí osoba, pročež v popředí vystoupila soukromoprávní povaha koblíny, a ztratila se administrativní její povaha, která

tkvěla v tom, že koblina jest příjmem, sloužícím v první řadě účelům církevním.

Podle rozhodnutí kurie ze dne 4. prosince roku 1885 nelze koblínu považovati za reálné břemeno, spojené s nemovitostí!

Příjmy duchovních.

Důchody římsko-katolického duchovního. Rokovina.

Záležitosti koblíny a rokoviny podle platné právní praxe mají býti vyřizovány administrativními úřady, pokud **podklad povinnosti té není sporný**. Ze kompetence v té věci přináleží administrativním úřadům, jest odůvodněno zvláštností poměru toho, který jest více veřejnoprávní, než soukromoprávní povahy.

Když podklad zmíněné povinnosti není žalovaným uznáván, jest příslušným k rozhodování soud, poněvadž se jedná o zjištění právního titulu závazku k placení rokoviny. Soud bude tudíž na příklad rozhodovati o povinnosti platiti rokovinu, když farář tvrdí, že ta povinnost je věcným právem, spojeným s nemovitostí. (Viz též § 6 zák. čl. LIX:1881.)

Rozhodnutí kurie ze dne 19. IV. 1893, čís. 4451/1892 a ze dne 27. IV. 1880, čís. 8165.

Vyřizování sporných otázek mezi rabínem jakožto matrikářem a náboženskou obcí, patří do kompetence administrativních vrchností. — (Podle čís. 10.106 ze dne 25. X. 1870 týká se tato zásada sporů požitkových.)

O B S A H :

	Str.
Zák. čl. XLIII. z r. 1895: O svobodném výkonu náboženství	7
Nař. min. vnitra, sprav. a kultu z 8. I. 1896 č. pres. min. kul. 56: O provádění zák. čl. XLIII. z r. 1895 o svobodném výkonu náboženství	22
Zák. čl. XX. z r. 1848: O náboženství	46
Zák. čl. LIII. z r. 1868: O poměrech křesťanských náboženství, zákonem recipovaných	48
Zák. čl. XXXII. z r. 1894: O náboženství dětí	55
Nař. min. kul. z 29. VI. 1895, čís. pres. 1675 o provádění zák. čl. XXXII. z r. 1894 o náboženství dětí	61
Nař. min. kul., spr. a vn. čís. pres. min. kultu 1674 z r. 1895 o úpravě formalit při dohodách a prohlášeních ohledně náboženství dětí a úpravě ohledně postupu při jich (matriční evidenci a ohledně přestupu se svolením poručenských vrchností	62
Ustanovení o trestání zločinů, přečinů a přestupků proti náboženství a jeho svobodnému výkonu	72
Vým. min. kul. č. 5912 z 2. II. 1898: O církevních matrikách	73
Král. dvorsk. nař. čís. 29.034 ze dne 4. X. 1814: O katolických řeckého ritu	74
Zák. čl. XXVII z r. 1790/1: O příslušnicích řeckého nesjednoceného ritu	77
Zák. čl. IX. z r. 1868: O řecko-východních	78
Zák. čl. XXV.:1881: O vyřizování sporných otázek, vzniklých v náboženckých obcích řecko-	

východních, uvedených v § 9. z. čl. IX. z r. 1868 ohledně kostelů, k nim patřícího církevního, neb nadačního majetku a škol	80
Zák. čl. XVII. z r. 1867: O rovnoprávnosti israelitů co do občanských a politických práv	81
Zák. čl. XLII. z r. 1895: O náboženství israelitickým	81
Nař. min. kultu z 15. XI. 1871, č. 26.915: O organizační statut orthodoxních Židů	82
Nař. min. kultu č. 1191 pres. z 21. I. r. 1888: O poměru israelitských náboženských obcí k matričním záležitostem	91
Nař. min. kul. z 23. XI. r. 1904, č. 97.929: O sporných záležitostech židů v životě náboženských obcí	98
Nař. min. kul. z 27. X. 1905, č. pres. 4249: O příslušnosti zvoleného soudu autonomního ve sporných otázkách, vyskytujících se v orthodoxních náboženských obcích	98
Min. orby čís. 48.151/1888 a min. obchodu čís. 78.372/1902: Prodej košerovaného masa	99
V záležitostech koblíny a rokoviny z platu církevních osob:	
a) Usn. min. rady z 20. X. 1905, čís. min. spr. 36.919 a min. kul. č. 71.783	100
b) Rozh. kurie ze 17. VI. r. 1899, č. 6958/1898	101
c) Rozh. kurie ze 4. IX. r. 1883 3650	101
d) Rozh. kurie ze 4. XII. r. 1885	102
Rozh. kurie z 19. IV. r. 1893, čís. 4451/1892 a z 27. IV. 1880, čís. 8165: Spory mezi rabínem-matrikářem a náboženskou obcí	102
Příjmy duchovních	102

PROJEKTOVANA

Pro školní, úřední i soukromou potřebu
doporučujeme tyto

PŘÍRUČNÍ A NÁSTĚNNÉ MAPY:

- Prof. dr. K. Salač: Politická mapa republiky české, trejbarová, v měřítku 1:2.000.000 za 1,20 Kč
- Hora: a vodopisná mapa republiky československé, čtyřbarevná, v měřítku 1:2.000.000 za 1,20 Kč
- Mapa Evropy s hranicemi upravenými podle posledních úrovních snah, čtyřbarevná, v měřítku 1:22.000.000 za 1,20 Kč
- Mapa Evropy s hranicemi upravenými podle posledních úrovních snah, čtyřbarevná, v měřítku 1:22.000.000 za 1,20 Kč
- Mapa polohová, dvoubarevná, za 1,20 Kč
- Plán města Prahy s názvem Velká Praha, seznamem pamětihodností, městem v poměrování sítě sít., měřítko 1:300.000 za 1,20 Kč
- Techné list mapek a připojením obrázek všech tří malých republik československé i s její vlajkou ve všech původních barvách a stručného nástinu vývoje republiky československé v zjednotě podobě se stručnou etatistikou vývoje též podobně jako Atlas, který se prodává za 10,- Kč
- Asie, čtyřbarevná, v měřítku 1:24.000.000 za 1,20 Kč
- Afrika, čtyřbarevná, v měřítku 1:24.000.000 za 1,20 Kč
- Amerika a Okeánie, (měřítko 1:24.000.000) a Polární země (měřítko 1:60.000.000), čtyřbarevná za 1,80 Kč
- Západní strana a Říše Evropa, Podrobná mapa čtyřbarevná, v měřítku 1:12.000.000 za 1,20 Kč
- Podrobná mapa Čech: 1. Historická a topografická, 2. Národnostní, 3. Národnostní, 4. Geologická, 5. Průmyslová, 6. Plán nejbližšího okolí Prahy, 7. Diagram hospodářské ceny pšavy v Čechách, 8. Mapa voňáčích isothermů to vše na jednom listě, čtyřbarevná, v měřítku 1:1.500.000 za 1,50 Kč
- Podrobná mapa Moravy a Slezska, stejně obsahově jako mapa p. edešia čtyřbarevná, v měřítku 1:1.500.000 za 1,50 Kč
- Podrobná mapa Slovenska a Podkarpatské Rusi, stejně obsahově jako předasie čtyř mapy, čtyřbarevná, v měřítku 1:1.500.000 za 1,50 Kč
- Mapa republiky československé s výsledky prvních voleb do národního shromáždění a se Západo-ropádelním, trejbarová, v měřítku 1:2.000.000 za 1,80 Kč
- J. Hošek: Vývoj státu československého, Dvoubarevná mapa v měřítku 1:2.000.000 za 1,50 Kč
- Město pobranění, Stav českých škol roku 1933, (Národnostní mapa Čech), čtyřbarevná, v měřítku 1:600.000 za 1,50 Kč
- Prof. dr. K. Salač: Nástin politická mapa republiky československé, trejbarová, v měřítku 1:500.000, formátu 15x21 cm za 30,- Kč
- Nástinná Hora: a vodopisná mapa republiky československé, čtyřbarevná, v měřítku 1:500.000, formátu 20x28 cm za 40,- Kč
- Magn. Jugoslavie (Krajevstvo Srba, Hrvata i Slovenaca) v měřítku 1:1.000.000, trejbarová, za Kč 7,50

Objednávky přijímá každý knihkupec nebo přímo
nakladatel B. Kočí, knihkupec v Praze I.,
Masarykovo nábřeží číslo 14

KNIHA TATO VYŠLA JAKO

14. SVAZEK

B. KOČÍHO KNIHOVNY

PRÁVNICKÉ A POLITICKÉ PŘÍRUČKY,

KTEROU VEDE A VYDÁVÁ

NAKLADATEL B. KOČÍ, KNIHKUPEC

V PRAZE I.,

MASARYKOVO NÁBŘEŽÍ Č. 14.

—
1924
—

TISKEM STŘEDOČESKÉ KNIHTISKÁRNY

KKC. SPOL. V PRAZE.

—
CENĚ Kč 15.—

REV15

ÚK PrF MU Brno

3 1 2 9 S 0 3 7 5 8